

...5. melléklet

Helyi védettségű épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

1. Fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
1.	265	lakóház (üzlettel)	Attila u. 2. – Kossuth utca Bányai-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Telkének északnyugati sarkán az 1815-ben létesített, második, bővizű *vásárkut* szolgálta a helyben lakókat és a városokat. 1883-ban a kutat is leföldték, valamint ellátták szivattyúval. A kutat a palota 1910. évi építéskor szüntették meg. Az építető *dr. Bányai Mór* ügyvéd és neje számára az építési terveket *Morbízer Nándor* (1874-1950) és *Vas József* (1867-1951) állította össze. A földszintre üzletek kerültek; az emeleten a tulajdonos lakását és irodáját alakították ki. 1912-ben ebben az épületben nyílt meg az *Apolló mozi*, a következő évben a *Kovács mozi*. Hosszan – az 1950-es évektől 2005-ig – *Tivoli Klubként* (*Fegyveres Frák Klubja*) hasznosították (a saroképület ezért még a város digitális alapterképén sines feltüntetve). 1960-ban – rendkívül durva beavatkozással – áthelyezték a bejáratot; az eredeti, míves kapuszárnyakat eltávolították, és jellegtelen, stílusidegen nyílászáróval helyettesítették. A tágas, boltozott pincét 1968-1969-ben fölhöltötték. 2006-ban a földszinten – új portálok beépítésével – üzletek nyíltak.

Szecessziós és art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalageseréppel fődött épület. Homlokzatait közép- és sarokrízalt tagolja, melyeket törtvonalú oromzatok hangsúlyoznak padlásablakokkal és függőleges füzérekkel. A tengelyképlet: 1+1+3+1+3+1/1+1+1. Az Attila utca felől négytengelyes földszintes ház csatlakozik hozzá. A műkö lábazat fölött igen különböző formájú portálok sorakoznak, melyeknek még a záródásuk alakja és magassága is eltérő; sajnos az új portálok is csak visszafogottan igényesek. A főhomlokzat bal szélső portálja fölött, pálmagákkal közrefogva az építés évszáma: ANNO MCMX – itt nyílt az emlégetett, eredeti, míves bejárat. Az emeleti ablakok sorát a kettős és hármas ikerként való összekapcsolásuk teszi változatossá. A finom osztású és díszítésű, szegéllyel körülfogott ablakok alatt erőteljes, tagolt könyöklő; a rizalitokon rajtuk kívül egyszerű, vízszintes szemöldökök. Az épület előtt jelenleg igénytelen, terjengős, lekerített kerthelyiség.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
2.	278.	lakóház	Attila u. 12.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, földszintes, préselt cseréppel fődött tetejű polgárház homlokzatát középrizalit, valamint lizénák tagolják váltakozó ritmusú kvádervezésti idéző, armirozásszerű törzszel. A tengelyképlet: 2iker+2+2iker. A homlokzat egészét – különleges módon – színével és formájával mintázatot és plasztikát képező téglaburkolat borítja; mindössze az ornamentika egy része vakolt és festett. A kettős lábazai felső sávjában szegmensíves, vak pincceablakok sora; fölöttük övpárkány. Az ablakszerkezetek újabb készítésűek részletképzés nélkül. A nyílásokat ikerként szintén váltakozó ritmushoz kiképzett törzszű lizénák fogják közre tagolt párkányt tartva, amelyet voluták díszítenek – a középrizaliton fölöttük, a homlokzat két oldalán közöttük lévő – kagylóval. A parapeteken tükörben plasztikus téglatekstúra. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hangsúlyos, vakolt keretben félköríves padlásszellőzők sorakoznak. Az épület mellett erősen tagolt, törtvonalú oromzattal koronázott, téglával burkolt falkeretben bádorgkapuszármayak rátétornamentikával, fölül míves, plasztikus, kovácsoltságú rózsa. A kerítés: tömör téglalábazat fölött, pillérek között áttörtön rakott téglamezők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
3.	2082	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. Tarjányi Dezső-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Tarjányi Dezső / Dezső földbirtokos két utcára néző, lesarkított polgárházát *Ujszászy János* és *Majláth József* tervezte és kivitelezte 1909-1910-ben. Bár a homlokzatképzésben eklektikus, szecessziós és art deco elemek egyaránt szerepelnek, mégis sikerült egy sajátos hangulatú, egységes, kiértelt, megnyugtató homlokzati rendszert alkotni, miszerint minden elem indokoltan van a számára kijelölt helyen.

A rövid főhomlokzatával a Bajcsy-Zsilinszky utcára néző, alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött épület hosszan a Móra Ferenc utca mentén húzódik. Itt két épület áll egymás mellett; tengelyképletük: 2+1/1/1+3+4 | 3+1. A homlokzatokat lizénák lekerekített sarkú falmezőkre tagolják. A nyílásközökben dekoratív felületkitöltést képez a három-három szál napraforgó; az ablakok vállmagasságában őket keresztező ívnyalábok a homlokzat vízszintes tagolását eredményezik. A vakolt lábazatea támaszkodnak az ablaknyílásokat közrefogó, sajátos fejezetű lizénák, melyeket csücsban végződő, íves szemöldökök koronáznak dekoratív, kissé a görögai idéző – esigavonaltas növényi indákkal közrefogott címerpajzsos – mezővel. A parapeteken műtözött vakolatfűzők. (A főépülettel egyező homlokzatképzésű, Móra Ferenc utca menti, második ház első és negyedik nyílástengelyben megdöbbszentő ablakeserékre került sor – az eredetinel jóval alacsonyabb ablakszerkezetet helyeztek az eredetinel jóval alacsonyabb parapetre, fölül befalazással.) A széles, háromrészes, profilozott deszkával szegélyezett lőpárkányon gyöngysor és növényi mintázat.

A Bajcsy-Zsilinszky utca mentén, egy szakaszon magas, tömör téglakerítésen folytatódik a homlokzatképzés egy vakablakkal és a közrefogó ornamentikával. A kerítés félköríves nyílású falkeretben végződik, melyben kerek műkö kerékvetők között műves kapuzat: a *Tóth Károly* félegyházi műlakatos (*Grand Prix*) alkotta vázablázatos, kovacsoltvas kapu hordozza a jellegzetes napraforgó-motívumot; virágokból szőtt, „főtűlvilágító” rácsának középpontjában a kiskun kapitányság domborművű címere.

JAVASLAT

A viszonylag jó állapotban fennmaradt épületek szerencsés módon megőrizték az eredeti részletképzés jórészét, sajnos azonban csak az elmúlt évtized alatt is látható rongálódást szenvedtek el. Ennek az igen frekvenciált helyen álló, igen reprezentatív, kvalitásos polgárháznak jelenleg meglehetősen méltatlan feladatot kell ellátnia, amely helyett ajánlott valamilyen – az építetthez hasonlóan igényes, minőségi – és elsősorban közösségi funkció szolgálatába állítani.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
4.	2717	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky u. 14. – Semmelweis u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, lesarkított L alakú, alapincézett, földszintes lakóház, melyen a patinás hódfarkú cserépfödést a közelmúltban préselt cseréphejalásra cserélték. A főhomlokzatot széles középrizalit tagolja, szélein sajátos, erős kiülésű kváderekkel. A tengelyképlet: $K+5+1/1(\text{vak})/3$. Az ablakok körül

kettős vakolat-keretezés: a belső, húzott vakolatkeret fölött magas zárókö a frizben, afölött a középrizalit szélén tympanonos, közöttük törvonalú íves szemöldökök. A két szélén – a szárazkapu és pandanjában egy szélesített ablaktengelyben - széthúzott félkörívek között obeliszk. Az alapfalsíkokon – az oldalhomlokzaton is – páros ritmusú nütözés. A lesarkításán bejárat nyitásának méltó lehetőségét teremtették meg a félköríves szemöldökkel. A háromrészes, húzott fopárkány frizét padlásszellőzők tagolják, eredetileg csipkemintás ráccsal. A tetőn műves, díszműbádogos padlásablakok voltak. Az udvarra deszka szárazkapu vezet.

JAVASLAT

A folyamatban lévő följújtás során különös figyelemmel kell megőrizni lehetőség szerint minél több eredeti, értékes homlokzati elemet, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
5.	3150/2	egyházi épület	Béke tér 2. R. kat. plébániaház	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg funkcionáló, emeletes épületet – 1809. évi tanácsi döntés alapján – 1812-1815 között emelték a szegedi *Grievner József* egyszerűsített tervai alapján. 1849. július 28-án a várost megszálló császári csapatok fővezére, Haynau az ótemplom plébániáján rendezkedett be. Ezen épület 1938-ban jelentős, külső és belső helyreállítást kapott eszterépfelújításának palára cserélésével. További felújításra 1956-ban, 1968-ban és 1976-ban került sor.

A visszafogottan barokk jellegű, egyemeletes épületet sarokrizalitok tagolják. Tengelyképlete: 2/1+3+1/1+K, a bejárat fölött csigavonalas, kovácsoltvas konzolokon rézlemez elötető. A rizalitokon a földszinti ablakok lekerekített falmélyedésben ülnek. Az emeleten a rizalit ablakai fölött, közül a parapeteken mélyített vakolattükrök. A földszinti ablakokat egyszerű, barokkos, kosaras kovácsoltvas rács védi. Az alapfalfelületet az összefüggő emeleti könyöklővel övpárkány tagolja; a főpárkány egyszerű húzott forma. A fő oldalak kerítése dörzsölt lábazat fölött egyszerű, kovácsoltvas rács téglapillérekkel. (Archív fényképek: Lechner Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ / Fortepan, 1970.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
6.	3194/1, /2, /4, /5	középület	Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1807-1808-ban – a régi temető helyén, az *ótemplom*ra nézben – a *ferenczvállási* pusztatemplom kővel alapozott, új, ótáantermes iskolát (*nagyiskola*) a *Kövágóér* kőveiből a szegedi *Kereszter József* kőművesmester építette; a tornyot *Novák Gergely* ácsmester emelte. A *kisgimnázium* a következő esztendőben kezdte meg működését még magánjelleggel, 1815-től nagy beiskolázási körzetű, nyilvános (teljes önállóságú, független) gimnázium. 1876-ban – az akkor Félégyháza helyezett tanítóképző számára – emeletréépítést kapott *Pártos Gyula* (1846-1916) tervei alapján. Ma a *Constantinum* részeként a *Móra Ferenc Általános Iskola*.

Az iskolaegyttes nevét *Schusztar Constantin* váci megyéspüspöktől (1817-1899) kapta, aki 1888-ban alapítványt tett a város javára; egy apácák vezetése alatt álló, római katolikus leánynevelő intézet létrehozására nyolc osztállyal és internátussal. Az iskolaépítésre a másik alapítványt 1890-ben és 1891-ben *Kalmár József* (1814-1909) hozta létre. Az építkezés alapjául *Vas József* (1867-1951) tervei szolgáltak. Az akkor éppen százestendő, régi, emeletes iskolaépületet a tanítóképző elköltözése után, 1907-1908-ban átalakították, és a Petőfi utcai szárnyal kibővíve a *Constantinum* rendelkezésére bocsátották. Az akkor avatott zárda figyelemre méltó része a házikaporna. 1913-ban készült el a Petőfi Sándor utcai épület folytatásában a clausura (ma mezőgazdasági kollégium). Az iskolát teljességében csak a világháború éveiben sikerült kiegészíteni. A régi épület északi végén 1914-1918 között emelték az új szárnyat (Oskola utcai tornatermi rész). *Morbízer Nándor* (1874-1950) vezette ekkor már – tiszteletben tartva elődje elképzeléseit – az építési munkálatokat; a tetőfölképzőket azonban muszáj volt elhagynia.

A *Constantinum* fokozatosan Félégyháza legnagyobb oktatási intézményévé vált. 1931-1932-ben észak felé tovább bővítették *gróf Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter hathatós támogatásával. Ezen szárnyat *Hollmann Ferenc* tervei alapján *Majlath József* kivitelezte. 1940. évi újabb miniszteri támogatásból a következő esztendőben építették föl a Petőfi Sándor utcai, emeletes épület mellett az internátust, a *Klebelsberg* vázlatánál a gazdasági iskolát. Az iskolakomplexum 1942-ben lett teljesen készen.

1943-ban négyosztályos elemi és (az 1887-ben alakult) polgári leányiskolának, gazdasági középiskolának, valamint (1909-től) tanítónőképzőnek adott otthont. Az összességében harmincnégy pedagógus legnagyobb része apáca (a *Miasszonyunkról* nevezett *Szegény Iskolanővérek*) volt, s 913 leány növendékről gondoskodtak.

Az épületeket a második világháború utolsó hónapjaiban kórházként és hadifogolytáboroként használták. Az 1948. évi államosítással az iskolát kivették az apácák kezéből. Ők – a rendszerváltást követően visszatérve – jelentős mértékű följújíttással és bővítéssel (többek között tetőtér-beépítéssel) korszerűsítették.

az iskolakomplexumot az 1990-es évek második felétől. A *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középsőiskola és Szakiskola* ma *Constantinum Katolikus Gimnázium*.

Az épületegyüttes egy hosszú telektömb végén, két utcóra és a térre nézően helyezkedik el. Az Oskola utcától körüljárva:

1. A telektömb felé eső telekhatár mentén húzódó épületnek az utca mentén L alakban befordított, kisebb, földszintes bütöje, melyet sarokrízalitok tagolnak a $1+2+1$ tengelyképlet szerint. Mellette udvari kapu.

2. Az Oskola utca közepe felé eső, egyemeletes, közép- és sarokrízalitokkal tagolt, hosszú homlokzati épület; tengelyképlete: $2+5+2+12+K$. A bejárat hullámdíszes tokosztója fölött pálcarácsos fölülvilágító; a filungós, üvegezett fákapuszárnyakban dekoratív táblázat és vasrács.

3. Az Oskola utcában, a térhez közelebbi, szintén egyemeletes, kissé rövidebb épület. Homlokzatát gúla alakú tetőfömléptípményekkel hangsúlyozott rízalitok tagolják, tengelyképlete: $2iker+2iker+3iker+7+(2iker+2iker+K)$, ahol az utolsó kaputengely ráadásul kettős rízalikként kiemelt. A vízszintes záródású kapu magas fölülvilágítója előtt egyszerű pálcarács; a filungós kapuszárnyak üvegezését dekoratív vonalvezetésű rács védi.

4. Az Oskola utca és a tér sarkán álló, eltérő homlokzati vonalú, alagsoros, egyemeletes és beépített tetőterű épület a kétszázszentendés *magvoshola*. Többszöri átalakítását követően jelenleg teljesen jellegtelen: hatalmas ablakok, rajtuk külsőszekrényes, műanyag redőnyök, síma deszkaborítású ereszt jellemzik, a tér felé néző homlokzatának alsó sávján az Oskola utcai épületek utánérzeteként készített, kevésbé hangulatos téglaburkolattal.

5. A térre, valamint főhomlokzatával a Petőfi Sándor utcára néző, egyemeletes, beépített tetőterű, tekintélyes megjelenésű főépület homlokzatát kissé megemelt tetőzetű közép-, valamint magas, gúla alakú tetőzetű hátszárnyú két sarokrízalitok tagolják, mindegyiknél íves vonalú, tagolt, tűmír antikával. A tengelyképlet: $4+3iker/3vak\ iker+7+(2iker+K+2iker)+7+3iker$. Az antikán keresztrel is hangsúlyozott kaputengelyben a fölülvilágító, filungós fákapuszárnyak üvegezett mezőit kovásoltvas rács védi; az övpárkányra állított, stílizált oszlopok – jelzőszerű pontikusként – enyhén ívelt, egyszerű szemöldököt tartanak.

6. A főépület után, a Petőfi Sándor utcában – egy egytengelyes, hátrahúzott nyaktag közbeiktatásával egyemeletes épület következik a $4+3iker+6$ tengelyképlet szerint. Rajta túl két új építésű ház.

A jellegzetes *constantinumi* épületeket a kisszámú elemből álló, de hatásosan működő, egységes architektonikus eszköztár visszafogott alkalmazása jellemzi a magyaros szecesszió jegyében. A működőházat és az övpárkányként összefüggő, földszinti könyöklők között a téglaburkolatos parapetsávot műkö armirozás szegélyezi, valamint síma vakolatútkrok és téglamintázat tagolja. A nagyméretű ablakok felső szárnyai finom osztásúak. A homlokzatok fő ékességei a földszinti ablakok vízszintes szemöldöke, valamint az emeletlek hasonló, profilos könyöklője által közrefogott, tagolt vakolatmezők a domborművű, cserepes virágokkal (tulipán, vadrózsa, liliom). Fölül egyszerű, húzott, tagolt főpárkány,

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épületek és környezetük jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
7.	4770/2	középtület	Blaha Lujza tér Fürdőszálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A trianoni békediktátumot követően fölvelt Speyer-kölesönből emelték 1926-1928-ban *Hegedüs Ármán* (1869-1945) és *Böhm Henrik* (1867-1936) műépítészek pályázatot nyert tervei alapján – eredendően elegáns szállodának és gőzfürdőnek. A kiviteli munkálatokkal *Székely Béla* fővárosi cégét, valamint a *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.-t* bízták meg. A szobrászmunkákat *Krisztián Sándor* pesti szobrász cége és *Majláth József* végezte. A jelenleg az épület előtt álló, *Fürdőzők* című műkőszobor is eredetileg befolyóként a fürdő nagy vízmedencéjét ékesítette. Az építkezést az igényes anyaghasználat jellemezte: a nyílászárók külső részéhez boróvi, a belsőkhöz lucfenyőt, a fürdőhelyiségekhez vörösfenyőt használtak; a palotához egyedi tervezésű rézkilincseket öntöttek. Az intézmény megnyitásának hírtül adása:

„Kiskunfélegyháza rend. tan. város – a mai kor legmagasabb igényeit is kielégítő – artézi gőz, kád, szénsavas fürdője, iszap és hidegvíz-gyógyintézete megnyílt. A fürdő Kiskunfélegyháza vasútállomás közvetlen közelében, a várossal összefüggő területen, a főútvonal mellett levő 11 holdas park közepén fekszik. A gyógyintézet a következő legmodernebb kivitelű fürdőkkel van berendezve: gyungeség és egyéb bántalmak gyógyítására is kiválóan alkalmas szénsavas fürdő, eszű, köszvény, ischias stb. gyógyítására kitünően bevált kolopi rádiumos iszapfürdő, ideggyengeségben szenvedők részére hidegvíz gyógyfürdő, továbbá fenyőfürdő, sósfürdő és terrasz napfürdő. A fürdő vendégek arc és test massage, női és férfi fodrászat, valamint kéz és lábápolásban is részeshülhetnek. Gyógykezelés alatt álló betegeknek a gyógyintézettel egybeépített, modernül berendezett közp. fűtéssel, hideg- és melegvíz szolgáltatással ellátott szálloda, valamint elsőrendű étterem rendelkezésre áll. Kitünő magyar konyha! Diétás étkezést! 1928. augusztus 6.”

Az új, a legkényesebb igényeket is kielégítő gőz- és tisztasági fürdőt, valamint szállodát – a közegészséget, a köztisztaságot és a vendéglátást kiszolgáló létesítményt – a helyiek örömmel, a szakmai kritika eidsmeréssel fogadta, (*Urhán Miklósné* alapján)

A hamar bekövetkező gazdasági válság időszakában azonban tudomásul kellett venni, hogy a létesítmény sajnos ráfizetést termelt. A második világháború alatt megrongálódott épületszármayat *Eng Károly* (1893-1974) irányításával állították helyre.

Az 1945 utáni évtizedekben stílusidegen átalakításokkal kísérve ugyan, de alapján eredeti rendeltetése szerint üzemeltették az épületet, melynek kínálata kiegészült az 1964-re kiépített, termálvizes strandfürdővel. A közepen hátranyúló szárnyat *törökfürdőnek* nevezték. Az 1970-es években / 1981-ben fölújították, de már nem eredeti funkciójában. Az elbeszélések alapján volt benne tsz-iroda, majd étterem és diszko is. A rendszerváltást követően bezárták, egy-egy részét még más szerepben használják (újság- és tv-szerkesztőség); az épület egészét azonban a rövid idő alatti, erőteljes tönkremenetel jellemzi. Az alagsorban rendszeresen magasan áll a víz; a baloldalon a kert elvadult növényei lassan birtokba veszik az egykor oly pompás épületet és kerítését.

A fürdőpalotát – a korra jellemző – visszafogott barokk modorú eklektikus stílusban építették meg. A fővonulatában homorú ívű, alagsoros, egyemeletes, rombuszpalával fődött épületet esücsdíszes manzárdtetővel kiemelt közép- és sarokrízalítók tagolják. Közöttük pilléres folyosó és fölötte műkö balusztrádos terasz mögé húzták a közbülső szárnyrészeket. A két terasz közötti átjárhatóság biztosított a középrízalít emeletének stílizált ion fejezetű pillérei mögött. A tengelyképlet: 3/1+5+3+5+1/3; a középtengelyben barokkos oromzaton a város címere. A műkö lábazat fölötti, homlokzati sávot és a pilléreket eredetileg sima felületű kváderezés borította; közepén és a baloldalon időközben részben műkö burkolatot kaptak. A rizalitokat szélesebb, illetve keskenyebb, sima felületű armirozás szegélyezi. Közbül erőteljes, húzott, profilos övpárkány.

A földszint baloldalán az étterem nagy portálokkal rendelkezik; a jobboldalon vízszintes, a rizalitokon félköríves záródású ablakok kis vállal. Az emeleti nyílások hasonlóak, igen finom üvegosztással. Körülöttük húzott keretezés; a félkörívek tetején tagolt, barokk ornamentika

volutákkal. A széles, profilos könyöklők alatt alacsony, dús, plasztikus díszítés. A húzott, profilos főpárkányt akantuszleveles konzolok sora gazdagítja.

A bejárat mélyen livegezett fakapuszárnyain részletgazdag, kovácsoltvas rács, akárcsak a kétfelől lévő egy-egy ablakon is. A bejárat nagy, falikaros lámpái szintén mives, kovácsoltvas munkák. Az épület bütöihez félköríves alaprajzú, földszintes toldalékok csatlakoznak tetőterasszal, amit műkö tállal koronázott posztamensek közötti, igényes, kovácsoltvas rács szegélyez. Az épület két oldalán hasonló, kovácsoltvas kerítés és nagykapu. A tagolt felületképzésű és stilusidegen elemekkel átalakított előcsarnokból egymással szemben, két irányban kényelmes lépcső vezet az emeletre: a középtengely két oldalán, kosáríves keretű vakolatmezőkben csikós és gulyás pásztoridillt ábrázoló falképek.

JAVASLAT

Szomorú sorsa ellenére településképi, egészségtörténeti és kulturális szempontból egyaránt indokolt megtartása, és a település jövőjébe való beillesztése, mert nem csupán egy építménnyel tárgyi valójában állunk szemben, hanem - városképi jelentőségén túlmenően - a Félégyháza fejlődésében a polgárvárosi miliő egyik megteremtőjének, az egészséges és fejlődni képes testi és szellemi egyensúly megalapozójának, az egészségmegőrzésnek, a ma oly sokat emlegetett prevenciónak és rehabilitációnak részesével. Amennyiben megvizsgáljuk a kórház elhelyezését, ott találjuk az egykori Fürdőszálló által megteremtett föltételeket, balneológiai előzményeket.

(Fortepan)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
8.	2007	lakóház	Blandina nővér u. 6.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A neobarokkos részletekkel eklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagesercéppel födött polgárház négyablakos homlokzatát egy-egy kompozit fejezetű pilaszter szegélyezi, törzsükön függőleges és vízszintes füzérdísszel. A téglalábazat fölött övpárkányt képeznek az összelüggő könyöklők, melyeket konzolként egy-egy kicsi kartus tart. Valószínűleg lesimítás miatt hiányzik az ablakokat közrefogó, húzott vakolatkeret. Fölül volutás állókonzolokon törtvonalú íves, erős kiülésű szemöldök dús ornamentikával: volutás zárókö egy-egy fél kagyló között. A háromrészes, húzott főpárkány frizében – hasonló profilú szegélytel – padlásablakok és vakolattükrök váltják egymást. A lakóház mellett egyszerű, kötött deszkakapu nyílik a magas, vakolt téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvízcesedés okozta problémákat. A homlokzatok egységesen színezendők. A kapu kerete javítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
9.	2011	lakóház	Blandina nővér u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális eklektikus, földszintes, kontyolt tetején szalageseréppel fődött lakóház tapasztott jellegű homlokzatát kompozit fejezetes pilaszterek tagolják a 2+2+1 tengelyképlet szerint. A pilaszterfőket puttófejek gazdagítják. Az ablakszerkezeteket fogsoros tokosztó és plasztikus ítközöléc díszíti a felső ablakszárnyak sajátos osztásával. A nyílások fölött két kis állókonzol vízszintes szemöldököt tart, közbül enyhén kiemelt vakolattükörrel; az ablak alatt tömbszerű könyöklő. A homlokzattagoló pilaszterek széles, háromrészes, profilozott főpárkányt hordanak. A lakóház mellett közvetlenül egyszerű deszkakapu nyílik rézvilincsel. – az egységes építészeti komponálás szép példájaként – a házzal egyező és összefüggő architektonikus díszítésű, fődött falkeretbe foglaltan, melynek fődése a háztető közvetlen folytatása.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, melynek során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező följújtás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
10.	1981, 1982	lakóház	Blandina nővér u. 13-15.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A gazdag, műves eklektika stílusát mutató, földszintes, szalagcsereppel fedött polgárház tapasztott felületű homlokzatát ion jellegű pilaszterek tagolják az 1+1+A+K+2+1 tengelyképlet szerint, ahol a két tulajdonból fakadó mindkét bejárat nyitása átalakítás eredménye. A tagoló pilaszterek törzsén rusztikus vakolatfűzők. Az összefüggő, gazdagon profilozott könyöklők mint övpárkány fölött kőburkolatot imitáló, finom nütözés borítja a falfelületet.

A belső spalettás ablakok ékessége a műves részletképzésű ütközőléc kompozit fejezettel és füzéres, vészalábazattal. A húzott és virágfűzérral kísért nyílászorok füzérszéle alul egy-egy volutában végződik. A két rétegben lépcsős, szegmensíves szemöldök alatt növényindákkal közrefogott kartus. A parapetsáv gyémántkváderézése már csak a jobboldali házrészben látható. A háromrészes, húzott főpárkány frizében dinamikus ritmusban dúc gyümölcs- és virágfüzérek sora. Az utólagosan vágott, keskeny ajtónyílásban, fölülvilágító alatt flungos szárny nyílók rézkilincessel. A széles, egyszerű deszka szárazkaput pedig szintén utólag, egy ablakszemöldök alatt nyitották fölülvilágításávvval együtt.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszere, és megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező fölüújítás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
11.	5198	v. lakóház, üzlet, vendéglátás	Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ujzászty János és Majláth József tervei alapján 1909-ben emelték egy városképileg meghatározó jelentőségű helyen: két utcának a főutcáról remek rálátással bíró, hegyesszögű találkozásánál. Az építető családjából *Kneffel Ede* kávéházat és vendéglőt működtetett 1894-ben a *Korona Szállóban*, 1910-ig szálloda és kávéház céljából a *Feuer-palotát* bérelte, amelyet az évtől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett *Kneffel Béla* vett át, és virágoztatott föl. Sajátos, hogy saját házukban más és éppenséggel vendéglátóhelyet üzemeltetett, s jelenleg is az működik benne. Ezen épület adott tehát helyet *Kocsis Laci* nagyíró kocsmajának.

A jobboldali homlokzat összes, a baloldal két ablakának helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezetét is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték; mindez a jelentős architektonikus értéket képviselő épület nyilvánvaló kárára vált. A falfelületeket fröcsköléssel borították, mely a különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza. A főhomlokzat előtt időközben fölnövekedett fak sajnálatos módon eltakarják ezt az egyébként jó rálátású és kimondottan artisztikus homlokzatképzésű házat, ezáltal fényképezése is csak korlátozottan lehetséges.

A három homlokzattal rendelkező, alapincézett, földszintes épületet külső oldalán új; az udvarra nézően régi hódfarkú eserép fűdi. A középső homlokzatot hármassívú, körablakos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 3/1+1+1/4. A vízszintes záródású nyílások fölött festői, szecessziós ornamentika mákgubókkal és napraforgókkal, melyeket igen finom adagolásban türkizszínű majolika egészít ki. A jellegzetes napraforgó-motívum egyik első előfordulási helye. Széles, tagolt főpárkányát a konzolsor stilizált utánérzése díszíti, mely végighúzódik a baloldali, rövid oldalhomlokzat kontyolt tetőzete előtt fölmagasított, sajátos kinézetű pengefalon is.

Az épületre nézve – a káros hatású, stílusidegen nyílászáró-cseréken túl – a jelenlegi használat rendkívül méltatlan hatást gyakorol. A Zrínyi utca felőli négy üzletbejárat részben többféle, az épület artisztikus ornamentikáival igencsak konkuráló módon tarka üzletfőliratokkal és cégablákkal.

JAVASLAT

A jelentős építészeti értékű polgárház homlokzatainak egyértelműen a kárára vált, hogy ablakai legtöbbször helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezetét is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték. A különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza a fröcskölt felületkezelés. A kimondottan artisztikus homlokzatképzésű ház kvalitásához méltó és városképi érvényesülése érdekében igényesebb használati módot és minőséget érdemelne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
12.	397	lakóház üzletekkel	Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel fődött palota főhomlokzatát középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 4+4+4/1+2+2toldalék. A tömör, törtvonalú, középen tympanonszerű attikával hangsúlyozott rizalit ékessége a piano nobile mives kovácsoltvas rácsú erkélye. A homlokzatok tagolásban mindkét szinten lizénák is részt vesznek. A műkö lábazat fölött a földszint háromnegyed részét teljesen stílusidegen módon mezőtíri téglá burkolja. A portálok egységesen szegmensívesek, fölülvilágító mezőikben mives, kovácsoltvas ráccsal (mely csak egynél hiányzik); a profilos tokosztón tojássorszerű díszítés. Ezen egységes megjelenést igen károsan lerontja a portálok igen különböző színezése és égfőliratai. Az ablakok finom osztásúak, amihez az emeleten szerény díszítés járul, a rizaliton lekerekített sarkokkal és tagolt, mély vakolattükrökkel a parapeteken. Az fröskölt textúrájú emeleten az ablakszemöldökök helyén – egyszerű megoldásként – kék mázas csempek láthatók, melyek a rizalit ablakait felső vonalukban össze is kötik. A két szint között profilos övparkány. A széles főparkányt a rizaliton kiemelt felületű, nűtozott vakolattükrök és jelképes konzolok váltakozó ritmusa díszítik a lizénák sajátos fejezeteivel; a többi részen egyszerűbb a főparkány.

A Deák Ferenc utcai homlokzat meglehetősen szedett-vedett a nyílászárók – a négyféle ablak és kétféle ajtó – helyét és vegyes formáit tekintve.

JAVASLAT

Az épület egy elkövetkező helyreállításánál egységes és igényes kialakítású nyílászárók építendőek be, valamint kedvező lenne újra – egységesen - vakolattal burkolni a homlokzat földszintjét.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
13.	404/1	középület	Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A korábbi, neológ zsinagóga telkén, a zsidó iskola helyén emelték 1955-ben, a szocreál modorában. Tekintélyes méretű, L alakú, az utcavonaltól hátrébb húzott tömegének főhomlokzatát egy erőteljesen kiülő, a többi résznél kissé magasabb középrizalittal tagolták, amely fogadja a jelentős forgalmú, szegmensíves záródású, kökeretes bejáratot. Afölött két szinten pilléres loggiák révén vált áttörtebbé, s ezáltal könnyedebbé az alapjában masszív épülettömb. Az első emeleten vízszintesek, a másodikon enyhén szegmensívesek a pillérközök. A szocreál díszítésmódjának megfelelően: a loggiák élén profilos párkány húzódik; a pillérek fejezettel rendelkeznek; a pillérközök pálcarácsán füzér ívbe, valamint koszorúba hajtva; az aránytalanul hangsúlytalan főpárkány alatt konzolsor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
14.	176/10	lakóház	Dózsa György u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELELMZŐK

Az eklektikus, földszintes, szalagszerűvel fődött lakóház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterek tagolják; a tengelyképlet: 2+2+2+2iker, mely utolsó elem utólagos épülettoldalékhoz tartozik. A rusztikus kőburkolatot imitáló lábazat fölött a homlokzat alsó sávját leegyszerűsítették. A sima vakolatkeretben lévő ablakok fölött a frízben két kis konzol vakolattükröt fog közre. A két szélén lévő nyílásokat vízszintes szemöldök és kis kiülésű, síkfelületű tympanon koronázza; a középső két ablak fölött szegmensíves szemöldök. A toldalék ikerablaka közös íves szemöldökmező alatt nyílik. A könyöklők helyén összefüggő, sima vakolatsáv. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. A kapu tagolt oromzatú falkeretében utólagos készítésű, alacsonyabb, vaskeretes deszkaszárnyak.

JAVASLAT

A stílusidegen ablakok helyett az eredeti formájúak és az eredeti homlokzati ornamentika visszaállítandók; valamint a homlokzat egységesen és visszafogottabban színezendő.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
15.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM	VÉDETTSEG
16.	3188	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 13.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektika eszközkészletét a provincialitás jegyében mondhatni a maximumig túlhajtottan felhasználó homlokzatképzésnek vagyunk tanúi, amit sikerült a színezés kifestőkőnyv modorával még tovább fokozni. A földszintes, rombuszpalával fődött épületet kompozit fejezetes pilaszterek tagolják az 1+2+2+1+K tengelyképlet szerint. A mintás, vakolatlan téglalábazat fölött az alapfalfelületen vízszintes eszkos téglalaburkolat. A hat darab, belső spalettás ablak háromféle keretezésű; nem győzi egymást a díszítettségben túllícitálni. Egymás fölött két szemöldököt is viselnek: pilaszterek tartják az alsó vízszinteset, s az arra támaszkodó konzolok a felső, változó alakút. A „háromléleség” a homlokzat tagolásával sincsen összhangban, mivel még az egy homlokzati mezőben lévő, két ablak is különböző – ez eklatáns példája a provincializmus magasiskolájának!

1. ablaktípus: a gyémántkváderes parapet fölött a kompozit fejezetű, kettős pilaszterek törzsét rombusz díszíti; a kettős konzolok törtvonalú, alul nyitott tympanont tartanak; a közrefogott mezőben hosszúkás kagyló.

2. ablaktípus: a parapeten két hosszúkás, leveles ággal kitöltött vakolattükör között rozetta; az ablakot közrefogó pilaszterek törzsén is körmotívum; az akantuszleveles konzolok törtvonalú, megszakított szegmensívet tartanak, a közrefogott mezőben címerpajzs dús garnirunggal.

3. ablaktípus: a parapet hosszúkás vakolattükreire rombuszt fognak közre; az ablak két oldalán lévő pilaszterek törzsén gyémántkváder; fölül három konzol tart egy szelíden golyvás tympanont; a konzolok között szalagos ornamentika.

Az összefüggő, profilos könyöklők övparkányként szolgálnak. A háromrészes, rendkívül díszes főparkányon kettős konzolsor: a felső, egyszerű, sűrű konzolsor minden második eleme alatt egy tagolt, volutás állókonzol; köztük fogsor és füzérdíszes vakolattükör.

A bejárat jóval visszafogottabb, későbbi készítésű: barokkos, törtvonalú (ves tokosztója fölött fölülvilágító).

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
17.	3219	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 23.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát tetőmegemeléssel is hangsúlyozott sarokrizalitok tagolják; tengelyképlete: 1+4+1. A vakolt lábazatot félköríves pinceablakok törlik át. Csak a rizalitok belső élét szegélyezi váltakozó ritmusú armírozás. A belső spalettás ablakokat toszkán pilaszterek fogják közre, melyek párkányt és tympanont – a rizalitokon – szegmensívet – hordanak. Az összefüggő könyöklők övpárkányt alkotnak. A húzott főpárkány alacsony, profílozott deszka csatlakozik hozzá, valamint a rizalitokon fogsor díszíti. A lakóház mellett félköríves nyílású falkeret barokkos ívű oromzattal; a félkörben híg kovácsoltvas rács; a bádogkapuszármnyak felső mezejében dúsabb kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Az erőteljesen fölvezesedett épület homlokzatának helyreállítása időszerű, és egységesen színezendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETSÉG
18.	4769	középület	Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom (a kórház udvarán)	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az egykori Alsónyomáson, azaz a vasútállomás közelében a 19-20. század fordulóján számos szél- és szárazmalom őrlött, kihasználva a terület magasabb fekvését, illetve a városszéli, szabad széljárást. A számos szélmalomból mindössze ez az egyetlenegy maradt meg eredeti helyén, amely egyben Kiskunfélegyháza utolsó, fölülhajtott, téglapalástú szélmalma is (szemben a múzeum udvarába betelepített - archaikusabb - vályogfalú, alulhajtott szélmalommal). Mint ilyen jelentősége túlmutat építészeti értékén, hisz a hajdani városkép és a mai városszerkezet alakulására ad megfellebbezhetetlen támpontot. Nem véletlen, hogy ma a kórház telkén áll, hisz amikor a gyógyintézményt telepítették, akkor e célra a már küldetésüket befejezett szélmalomok helyén viszonylag könnyedén lehetett jól megközelíthető és egyben a betegek számára is kellemes környezetben helyet biztosítani.

Archív fényképek az épület körül még a szélmalomoknál megszokott terességet mutathatják. A mai – ezen terességgel éppen ellentétes – a szélmalom érvényesülését ellehetetlenítő, zsúfolt állapotokhoz hozzájárul, hogy a malomdombból két oldalról is levágtak: új épületeket emeltek közvetlenül a domb mellett, rajta a dombon, sőt bele is vágtak egy raktárépületet.

A dörzsoló téglapalást fölött széles eresszel bádoghéjalást és facsücsdíszet visel a szélmalom. A tető két nyílása jórészt eredeti formáját mutatja: a kukkóré a szelestengellyel, valamint a fékszár számára szolgáló macskalyuk. A patinás faajtón szép formájú a zárcsín. Az épület vadregényesen, de a megengedhetőnél egy kissé jobban birtokba vette a növényvilág. A szélmalom belsejét jelenleg lomtárként használják; az elképzelések szerint kórház-kápolnává alakításával számnak neki méltóbb feladatot.

A Kürtösi-féle szélmalom jelképes értéke abban is megmutatkozik, hogy a hajdani képeslapokon az egyik legtöbbször előforduló szélmalom. Több olyan képeslapot is ismerünk, amelyen a tőle pár száz méternyire álló, kéttornyú templom mellett hirdeti a kenyér szentségét. Talán elhanyagolt sorsa ellenére ez az a belső erő, amely mindmáig megőrizte, hisz belső szerkezetében megroskadva várja, hogy társainak és egykori építőinek méltón szolgálja emlékét a városban.

Szalay Gyula közel 90 évvel ezelőtt írt - ma is aktuális - soraihoz magunk is csatlakozunk: *„Hogy emléke maradjon a sokáig szolgáló szélmalomnak, ezért szeretném én, ha valamely úton-módon ma a város tulajdonát képező Kürtösi-féle szélmalmot, mely elárvulva és lassan haldokolva, vitorlái nélkül ott áll a(z) azóta elbontott) Gőzfürdő háta mögött, visszaállíthatnánk a régi fölszereléssel, hogy legalább egy szélmalom-emlék legyen a régi jó időkben!”*

JAVASLAT

A belső szintek szerkezeti elemei mindenképpen megvédendők; az esetleges hozzáépítés módját igen óvatosan szabad csak megválasztani. Az épületet túlságosan birtokba vevő növények eltávolítandók.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
19.	1864	lakóház	Jókai Mór u. 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpala fedésű lakóház homlokzatát lizénák tagolják, a főpárkányban golyvázatokkal. A tengelyképlet: K+3x3iker. Az ablakkönyöklőig fölértő, magas, műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A könyöklők vonala fölött a homlokzatfelület egészét idomtéglaikat is alkalmazó téglaburkolat borítja. A hármás ikerablakokat téglaboltóvvel hangsúlyozott, tekintélyes méretű, közös szegmensív fogja össze. A műkö lábazatba eső parapeteken terméskötetűrával kiképzett mező. Az igen széles, háromrészes, tagolt főpárkány frizében kicsi, félköríves padlásablakok nyílnak; fölül díszített deszka szegi a párkányt. A szintén nagyméretű szegmensívvel záródó szárazkapunyílásban háromszárnyú, filungos fakapu rézkilincessel; a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület utcai homlokzatának megőrzéséről gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
20.	1865	lakóház	Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-báz	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Kocsis Ferenc földbirtokos emeltette *Kisv Mihály* tervei alapján 1913-ban. A tágas, boltíthajtásos pinceszint fölött négy szoba készült tágas verandával. Az udvari, gazdasági épületeket – kocsiszín, istállók, mosókonyha – 1924-ben építették. A porta 1950-beli államosításakor az utóbbi épületeket lakásokká alakították; a főépületet a rendőrség vette birtokba. Jelenleg újra lakóházként használják.

Az art deco modorú, földszintes, hődfarkú esereppel fődött lakóházat a különféle dekoratív díszítőelemek meglehetősen ötletszerű, egymással össze nem hangolt alkalmazása jellemzi. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal és csúcsdíszsel hangsúlyozott, enyhe kiülésű középrizalit tagolja. A megemelt falfelületet közös falmezőkeretbe foglalták hullámvonalas szegélyű vakolatsávvval, az ablakok fölött lesarkított vakolatmező szalagos koszorúval. A tengelyképlet: K+3x3iker.

A műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A földszinti falfelületeket kétéle durvaságú fröcskölés és függőleges, körszelet alapú (kanneluraszerű) sávozás borítja. A hármaskerablakokat sima vakolatkeret szegélyezi, melyek fölül ablakoként félköríves szemöldökmezőt is körülvesznek. A parapeteken sűrűn nőtözött vakolatmező. A széles, tagolt dekoratív főpárkányt tojássor díszíti. A szárazkapu tengelyét a középrizalittól teljesen eltérő homlokzati elemekkel hangsúlyozták: a magas, törtvonalú szemöldökmező fölött törtvonalú íves attika, rajta szegmensíves, mélyített vakolatmezőben szárnys angyalfej. A háromszárnyú, dekoratívan tagolt, filungos kapu díszített tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
21.	1916	lakóház	Jókai Mór u. 18. – Báthory u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapjában eklektikus, három utcára néző, lesarkított L alakú épületen már szecessziós homlokzatképző elemek is megjelentek. A tekintélyes méretű, alápincézett, földszintes, hódfarkú cseréppel fedett polgárház tengelyképlete: 8/lesarkítás/9. A vakolt lábazatot sajátos, homorian íves pinceablakok törik át; fölöttük fröcskölés borítja a homlokzatot. Az ablakok fölött – csak a kis tere néző főhomlokzaton – virágdíszes konzolok között szintén virágdíszes zárókő; fölöttük tagolatlan, hasábszerű, lépcsőzetes szemöldök; az ugyancsak hasábszerű könyöklő alatt igen rövid, tagolt vakolatköteny. A Jókai utca felől mindössze sima vakolatkeret fogja körül a nyílásokat. A háromrészes, profilos főpárkány frizében konzolok és vakolattükrök váltakozó ritmusa; legfölül profilos deszkaszegély. A Báthory utca felől egyszerű deszka szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM	VÉDETTSÉG
22.	4533	lakóház üzlettel	Ficsór József u. 2. – Dessewffy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy múltú Bercsényi utcával az újabb utcák sajátosan szűk hegyesszöget zárnak be, és egy ilyen összeszögellésből létrejött, háromszög alakú térre néz az L alakú, lesarkított épület, mely a mezővárosi kereskedőház tipikus példája. A sarkon nyílt a bolt, mellette egyik irányban a raktár, másik irányban pedig ugyanezen épület biztosította a kereskedő lakhelyét is.

Az 1920 körül emelt polgárház tömege teljesen egyszerű, megjelenését mozgalmassá egyenletes nyílásritmusa teszi szükség esetén vakablakok kialakításával. Az építés korát az ablakoknak a korábbiakénál jelentősen nagyobb mérete is jelzi, a felső ablakszárnyak kellelmes, filigrán osztásával. A lesarkításom máig tisztas korú vaspaletta védi a boltajtót; fölötte sajátosan hájos a többször használt, festett régtábla, melyet új fülkét esetén nem megfordítottak, hanem fejre állítottak... A homlokzatok ékessége a felületeket kiadósan nagy arányban borító, art deco modern vakolatthinn; a nyílások fölött egyszerű, finom csikózással kitöltött, lesarkított szemöldökmezők, a homlokzatokat szegélyező, dekoratív, lapos, indás mustrával koronázott, széles pilaszterek. A ház zömöktségét fokozza a sajátos módon alkalmazott, széles, lapos övpárkány koros sormintával. A polgárház udvarára egyszerű deszliakapu vezet.

JAVASLAT

A ház sajnálatosan rossz állapota ellenére figyelmet érdemel azért, mivel teljességgel magán hordozza eredeti állapotának minden részletét, eredeti anyaghasználatát és felületkezelését, tetten érhettek a még tisztán hagyományos épülethasználat módja és minősége, egy régi, nyugodt, kíváncsi világ rezdülései. Mindezek olyan értékek, amelyet egy ropogósan újjá varázsoló felújítás egyszer s mindenkorra eltüntet. Az esedékes homlokzatfelújítás során nagy figyelemmel kell megőrizni az értékes elemeket, megoldva a fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

(További fényképek a következő oldalon.)

(Ficsór József u. 2. – Dessewffy u. folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
23.	329	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A vasúti állé egyik legtekintélyesebb, emeletes palotáját 1899-ben emeltette *Kiss Lajos Újszászy János* tervei alapján és kivitelezésében, mindössze hét hónap alatt. A 20. század elején az emeleten honvédtisztú étkező és kaszinó, valamint a *Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének* székhelye működött. A földszintet üzletek számára alakították ki.

A későeklektikus stílusú, két utcára néző, lesarkított, alapincézett, egyemeletes, szatageseréppel fődött palota homlokzatait reneszánsz hangulatú, volutás, tagolt attikával hangsúlyozott közép- és sarokrízalítók tagolják. A tengelyképlet: $4+(1/1/1)+2+(1+K+1)+2+1$. A kőburkolat mintáját hordozó lábazatot a főhomlokzaton vörösmész-kő előlépcsők szakítják meg, melyeket néhány üzletajtónál sajnálatos módon csempével leburkoltak; az oldalhomlokzaton a lábazatot pinceablakok törik át. A földszint falfelületén sima felületű kváderezés. Az emeleten mintás téglaburkolat, a rizalitokon – sima felületű, a földszintiekenél enyhébb nütökkel tagolt kváderekből – armirozással.

Az alsó szint nagyméretű, félköríves záródású, boltóval hangsúlyozott portáljai fölülvilágítóiban általában műves, kovácsoltvas rács; az osztatlan kirakatokat izléstelen színek és reklámok borítják. Az oldalhomlokzat szintén félköríves záródású, kevés osztású ablakait volutás fejezetű ütközőléc díszíti. A futókutyamintás övpárkány fölött az emeleti ablakokat esetleges elemekkel dekorált vakolatkeret fogja körül zárókövel; fölöttük az alapfalfelületen szegmensíves, a rizalitokon tympanonos azemöldök kis vállakkal. A széles, profitos főpárkány frízében lekerekített vakolatütkőr és ritkásan, csak a nyílásközökben egy-egy állókonzol.

A félköríves záródású, nagyvonalú elemekkel gazdagon díszített bejárat ilvegett kovácsoltvas ráccsal. A bejárat tengelyében, valamint a lesarkításán rokokósan műves, kovácsoltvas rácsú erkélyek tagolt, díszes, emberfejeket támaszkodó konzolokon nyugszanak azzal a megjegyzéssel, hogy a lesarkítás erkélye és a fejek közül jelenleg hiányoznak a konzolok.

A Korond utca felől a palota mellett hasonló homlokzati architektúrával $4+K$ tengelyképletű, földszintes épület áll kosáríves deszkakapuvál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
24.	328/1	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Propper Miksa orvos 1909-ben, szűk hét hónap alatt építtette föl házát *Barta József* és *Kovács József* kőművesmesterek terve alapján. Az épületet utóbb – eredeti homlokzatképzésének kárára – átépítették. Jelenleg gyógyszerár, pizzeria és üzlet működik benne különböző és stílusidegen bejáratokkal. A figyelemreméltóan különleges, jobb sorsra méltó homlokzatot rajtuk kívül eddig azóta vakolatjavítások, lesímitott részletek és légkondicionáló csúfítják.

A szecessziós stílusú, art deco felé hajló, alapjában földszintes épületet rombuszpala fűdi. A középrizalitot négy, sűrűn egymás mellett álló, keskeny padlásemeleti ablakkal áttört, törtvonalú oromzat hangsúlyozza, mögötte magas manzárdtető. A tengelyképlet: K+1+2+2.

A kettős lábúzat fölött durva fröcskölés borítja az ornamentikákkal díszített fallületet. A háromféle üzlet portáljai háromféle arculatot mutatnak esűf rácsokkal, különböző előlépcsőkkel. A rizaliton kosárvíves záródásúak a nyílások, fölöttük konzolokon nyugvó, tompa záródású, tympanonszerű szemöldökök. Kétfelől homorú ívesek a nyílászáródások fölülvilágítóival és kovácsoltvas ráccsal, melyet egy portálnál elfakartak a cégtáblával. A tokosztók magasságában erőteljes, széles övpárkány. A nyílások és a főpárkány között sajátágosan magas a tömör falsáv. A széles, dekoratív főpárkányt kétfelől egy-egy kisebb, törtvonalú attika tagolja; a középrizalit oromzatának szegélyezése hasonló. A gazdag részleteképzésű, filungos bejárat fölülvilágítóját és üvegbetétjét kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

Az épület homlokzata helyreállítandó, melynek során törekedni kell az eredeti megjelenés rekonstruálására.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
25.	5061	középület	Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. volt főgimnázium, ma Móra Ferenc Gimnázium	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város algimnáziumát 1891-ben főgimnáziummá fejlesztették föl. Az új intézmény osztályai azonban még néhány évig az *őtemplom* téri *kisgimnázium*ban működtek az *újtemplom* mellett, a volt *honvéd-kiskaszárnya* helyén emelt, új palota 1896. évi átadásáig. *Alpár Ignác* (1855-1928), a tervpályázat győztese 1895 őszén kezdte az *újtemplom* stílusához igazodó tervek összeállítását. A kivitelezést a szegedi *Robelly, Szilágyi és Winkler Testvérek* nyerték el. A következő év márciusában alapoztak az 1200 m² öles telken, szeptemberben már a szakmunkák is befejeződtek. A millenniumi ünnepek részét képező, november 28-i avatáskor (kilenc hónap!) már a kerítés is készen állt. Az iskola-palotát azonban csak a falak kiszáradását követően, a következő tanév elején lehetett birtokba venni. (*Móra Ferenc*, a jelenlegi névadó még a régi helyen tartott, utolsó tanévben fejezte be az iskolát.)

A főgimnáziumban 1902-ben létrehozták a *Kiskun Múzeumot Szalay Gyula* (1865-1937) iskolai gyűjteményéből. A tornacsarnokban tartották a *Népszerű Irodalmi Esték* előadásait, majd ezekből bontakozott ki a *Közművelődési Egyesület*. Az eredetileg *Kiskunfélegyházi Városi Római Katolikus Főgimnázium* 1922-től *Szent László*, 1948-tól *I. László*, 1956-tól *Móra Ferenc Gimnázium* nevet viseli. A második világháborúban kiegészített épületet 1947-től hozták helyre minisztériumi segítséggel. Az 1990-es évek második felében több szakaszban följújítták, és új tornacsarnokot emeltek.

A későeklektikus stílusú, alapincézett, kétemeletes, középtengelyében T alakban az udvar felé hátranyúló épületet vadonatúj, piros, hódfarkú cserép födi sajátos bádoggal csúcsdíszekkel és a tetősíkból kiemelkedő, eséréppel födött, csúcsíves pallásablakokkal. A főutcáról látható, közép- és sarokrizalitokkal tagolt homlokzatok tengelyképlete: 4/1+4+(1+K+1)+4+1/4. A vakolt lábazat fölött a földszinti ablakok boltválláig sima felületű kváderezés; fölötté a teljes magasságig fakó okkerszínű téglaburkolat. A rizalitokat mindhárom szinten sima felületű kváderekből armirozás szegélyezi; az első emelet kettős kvádersora erősen stilizált pilaszterként hat; a második emeleten a kváderezés közepén függőleges, kiemelt, sima vakolattűkör.

A földszinten félköríves záródású ablakok, fölöttük kissé megemelt, csúcsíves kváderív. Az emeletek nyílásai vízszintes kiváltásúak; furcsa arányban, a szokottnál magasabbra helyezettek a vízszintes tokosztók. Az első emeleten füles, húzott vakolatkeretbe foglaltak, fölöttük sajátos módon a téglaburkolatban kirajzolt szegmensív kiugróan nagy, sima felületű zárókövel. A második emeleten a húzott vakolatkeret fölött profilozott, vízszintes – a sarokrizaliton tympanonos – szemöldök. A középrizalitot címerpajzsos tympanonnal koronázott ikerablakok ékesítik.

Mindkét emeleten az övpárkányokból és az összefüggő könyöklőkből alkotott sávokkal oldották meg a parapetképzést. A viszonylag alacsony, húzott főpárkányt kicsi konzolok sűrű – a középrizaliton pedig éppenséggel ritka – sora díszíti.

Az új, félköríves záródású, filungos kapun fölülvilágító, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mezők, félköríves szemöldökök. A kváderezett falkeretet portikuszként toszkán féloszlopok fogják közre tympanonnal.

Az épület előkertjét újra épített kerítés – téglaburkolatos lábazon, fejezetes kerítéspillérek között vesemotívumos, kovácsoltvas rácsok – határolják. A kerítés Széchenyi utcai sarkán színes üveg napóra. (Marton Géza, 2006.)

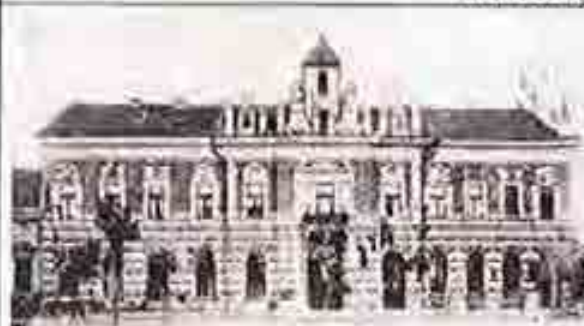
JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
26.	326	lakóház és közintézmények	Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Molnár Imre 1899-1900-ban, egy esztendő alatt fölépíttette két utcára néző, gazdagon díszített palotáját. Földszintjén posta, távirda, telefon és postakareképzőszék működött 1939-ig; az emelet lakásként szolgált. A főépület mögött, a Hunyadi utcára nyílt a *Lenke-malom*. A palota 1999-ben honvédségi hasznosításban állt. A földszinten orvosi rendelő és védőnő-szolgálat működik.

A túlhajtott, provinciális későeklektika jegyeit magán viselő, alapincézett, egyemeletes palotát szalageserép fűdi; a Hunyadi utca felőli bűtin gazdag kiképzésű

oromfal. A főhomlokzatot kettős középrizalit tagolja; a tengelyképlet: $4+[1+(1+K+1)+1]+4/1+1$.

A vörösmészko lábazatot uszful sötétfilára festették. A földszinten sima felületű kváderezés, az emeleten mintás téglafalazat. A földszinten a homlokzat két szélén látható armirozás; az emeleten az alsó rizalitot szegélyezik volutás fejezetű, különböző felületű kváderekkel tagolt törzsű pilaszterek.

A földszinten félköríves záródású, nagyméretű ablaknyílások kváderhótlásvval és szakállas fejjel díszített zárókővel; a nyílászárók újabb készítésűek és jellegteleneek. Az emeleti nyílásokat a finoman díszített ablakszerkezetek, valamint az architektonikus keretezés erős túlhajtottsága jellemzi: négyféle nyíláskeretezést alkalmaztak, és például a fejmotívumot igen eltérő méretekben használták.

1. ablaktípus: a középrizaliti ikerablaka egy-egy női herma között; magas párkány fölött, két voluta között két fekvő szobor.

2. ablaktípus: volutás féloszlopokon rukokósan elhelyezett ornamentika; volutás, íves szemöldök alatt női fej hálómintás kartussal.

3. ablaktípus: kompozit fejezetes, kannelurás féloszlopok; íves szemöldök alatt kieseli férfifej gazdag ornamentikával.

4. ablaktípus: húzott, profilos vakolatkeret kettős vízszintes szemöldökkel, az alsón golyvázat a zárókő, a felsőn nagy, női fej.

A széles, tagolt övpárkány és az összefüggő könyöklők között, a parapeteken egészalakos dombormű, illetve gyémántkváder. A főpárkány – tojással, valamint bőségszaruk közötti felpúttókkal – különlegesen díszes.

A félköríves záródású kapu kovácsoltvas rácsú fölülvilágítója alatt gazdag, erőteljes részletképzésű, filungos fakapuszárnyak üvegezett, kovácsoltvas rácsos mezőkkel és kagylós, félköríves szemöldökökkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
27.	78	középllet	Kossuth Lajos u. 24. v. tanítóképző; Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépliskola tornaterem nélklili főépülete	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Még 1894-ben döntött a városi tanács: az 1871-ben alapított, 1876-ban Csongrádtól Félégyházára telepített Magyar Állami Tanítóképzőnek az útemplom melletti kisgimnázium épületéből új helyre kell költöznie. Helyet a város – 5 hold telekkel – már 1894-ben följánlott az iskola számára a vasúti allé melletti vásártéren. Az építkezés – a neves iskolatervező, Baumgarten Sándor (1864-1928) tervei alapján – a költségek előteremtésének elhúzódása miatt később, 1902-ben kezdődött; az avatásra pedig majd csak 1904-ben került sor. Ekkora időtartam abban az időben a kivitelezés elhúzódását jelentette! Az építkezés Schreiber Gyula vállalkozásában zajlott le. Ez az iskolapalota volt az első kétemeletes épület a városban; a felső szint internátusként szolgált.

„Nagyszerűen megépített, célszerűen elrendezett szintjein minden olyan helyiség megtalálható volt, mely az akkori korszerű oktatáshoz szükségeltetett. ... A legfigyelemreméltóbb talán a 725 m²-es botanikus kert, melyet az udvar délnyugati részében épített ki Pinkert Zsigmond tanár, s amelynek tervéért az 1908-as londoni kiállításon aranyérmét kapott. De ez a csodálatos kert – arborétum – éppúgy áldozatul esett az 1950-es évek dilettáns városvezetésének, mint az akkor már 86 éves [1871-1957] országos hírn tanítóképző.” (Rosta Ferenc)

1936-ban jelentősebb állagmegóvási munkákat végeztek. A második világháború során, 1944-1945-ben német, majd orosz hadikórházként, valamint szovjet főnhatóság alatt álló, nemzetközi hadifogolygyűjtő táborként, végül szovjet laktanyaként használták – a hadi igénybevétel bombakárokkal együtt az épületet teljesen tönkretette.

1946 közepétől kerülhetett sor az iskola helyreállítására. 1949-1955 között összevont testnevelési gimnáziumként is működött. 1957-ben számolták föl végül a tanítóképzőt; helyette 1967-ben pedagógiai gimnáziumot hoztak létre. Az 1954-ben alapított Petőfi Sándor Gimnáziumot 1975-ben gépészeti szakközépliskolává alakították tizenkét tanulócsoporttal.

Az iskolapalota alapjában későeklektikus stílusú, melyen visszafogottan, de már megjelennek dekoratív, szecessziós hangulatú díszítések. Alagsoros, kétemeletes – hátra, az udvara felé E alakú – épület, melynek középső szára a legerőteljesebb. Utcaképileg a három előlő homlokzata

érvényesül, melyek tengelyképlete: $4+\text{üres}/8+(2\text{iker}+K+2\text{iker})+8/\text{üres}+4$. A főhomlokzatot középrizalit tagolja, melyet attika hangsúlyoz középen törtvonalú ívvel és tetővázakkal megemelve; ebben az építés évszáma: ANNO MCMIV. Az attika mögött magasságával határozottan kiemelkedik a gúla alakú tetőtírdom különleges csücskdísszel; az alatta volt padlásablakot időközben megszüntették.

Az alagsort és a magasföldszintet vízszintes nütözás borítja, az alagsori ablakok fölött boltívvé alakulva. A felső két szinten csak az épületsarkokat szegélyezi sima felületű armírozás, valamint a középrizalit nyílásközeit borítja a két szinten összefüggő, vízszintesen tagolt kváderezés a felső szinten függőleges mezőt kitöltő, dús és dekoratív, szakállas emberfejes ornamentikával (melyek sajátosan feleződnek a rizalit szélein). A többi nyílásközben kétszintes, sima lizéna egészen jelképes fejezettel.

Magas, nagyméretű ablakai jó arányban osztottak; a magasföldszinten mindössze egy jelképes, sima szemöldökkel és könyöklősávval. Az emeletieket gazdag architektonikus keretezés övezi konzolokon nyugvó, lépcsőzetes, vízszintes szemöldökkel, alatta címerpajzsos, dekoratív mezőkitöltő ornamentikával. A parapeteken lépcsőzetes, kiemelt, sima vakolatkötény. A középrizalitt emeleti ikerablakainak keretezése az előzőkből komponált, de részben eltér a két emeleten. Az első emeleten a közös, középen megemelt, törtvonalú íves szemöldököt két konzol tartja a nyílásközben egy címerpajzsral; a felső szinten az alap ablakformát töltik oly közel egymáshoz, hogy a szemöldökök összeérnek, de megtartották két-két konzoljukat és a külön címerpajzsukat is.

A magasföldszint fölött erőteljes övpárkány; hozzá hasonlóan mértéktartó a profilos főpárkány is, melyet mindössze fogsor díszít. A középtengelyben a magas előlépcső fölött nyíló, széles, kosárféle záródású bejárat körül tekintélyt parancsoló portikusz; vízszintesen nütözött tűzszű, sajátos fejezetű oszlopokon – magas közelemekre támaszkodva – barokkos, törtvonalú íves szemöldök fogsorral és egy-egy kövázával. A közrefogott mezőben zöldágak között az ország színezett címere. A filungos fakapu fölött függőleges osztású fölülvilágító; a kapuszárnyakon vasráccsal védett, nagyméretű, lekerekített üvegezés, alatta díszített táblázat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
28.	4773	v. lakóház, középület	Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A kiskunfélegyházi zsidó hitközség alapítói között található Spiller Leopold és Spiller Mátyás kereskedők, akiknek családjai az 1850-es években költöztek ide Albertirsárról.

(Id.) Spiller Dezső (sz. 1873) helybéli kereskedő, a neológ hitközség vezetőségi tagjának fia, dr. Spiller Dezső (sz. 1892, főhadnagy) 1928-ban kért építési engedélyt egy, a „Kertvárosi malomtelken” építendő lakóházra. Egy kecskeméti építész által készített földszinti alaprajz szerint az alapincézett épület az alábbi helyiségekből állt: iroda, szalon, ebédlő (a sarki kiugró

tornyócskával), hall, gyermekszoba (a Fadrusz János utcára néző ablakokkal), hálószoba, tálaló, konyha, éléskamra, fürdőszoba, az udvar felé pedig egy L-alakú terasz nyílt. Az épület Kossuth utcai frontja előtt már a tervrajz is egy kerítéssel zárt előkertet jelez. A homlokzati terv a főhomlokzatnál két kivitelezési alternatívát is kínált.

(Nincsenek adatok arra, hogy a köznyelv mikor és miért kezdte a házat „Strasser-villaként” emlegetni, illetve valóban lakott-e ott ilyen nevű család. A levéltári iratok alapján kiderül, hogy mind a Spiller, mind a Strasser családok izraeliták voltak, neveik szerepelnek az 1944-ben deportáltak listáin. Az első munkaszolgálatos halálhírt jd. Spiller Dezsőnek hozták, akinek egyetlen fia – a villa építtetője – a Szovjetunióban megfagyott.)

Visszaemlékezések szerint az épület a második világháborúban, s az azt követő időszakban katonai parancsnokok szálláshelyeként funkcionált. Az igen lepusztult állapotú épületet az ezredforduló környékén följújítták. Az időben a szomszédos Petőfi Sándor Általános Iskola ebédlőjeként és napközijeként hasznosították. Jelenleg a Waldorf Óvoda használja. (Ónodi Márta, Kun Zsuzsanna) Az art deco modorú, két utcára néző, saroktornyos – alagsoros és földszintes – villát rombuszpalával héjalt manzárdtető fűdi az összes nyílástengelyben nagy, háromszög alakú, tejlüveg padlásablakkal. A tengelyképlet: $K+3+1/3/2iker+2iker+3ból\ 1vak$. A Kossuth Lajos utcai főhomlokzatot középrizalit, a saroktornyot sajátos fejezetű pilaszterek tagolják. A magas lábazatot különféle méretű, négyszögletes terméskövel burkolták, és négyzet, illetve félkör alakú, részben vakablakok tagolják. A fölötté lévő falfelületet fröcskölés fűdi. A földszinti ablakok háromféle szélességűek, valamint az oldalhomlokzat utolsó ikerablakai alacsonyabbak a többinél. A vízszintes tokosztó fölött apró osztások. Szemöldökként kis vakolatkiülésben egyszerű, profilos vakolatfűkör szolgál, a saroktornyon sima félköríves, süllyesztett vakolatmező.

A szerény, profilos, fa főpárkány fölött a tetősíkon túl az ereszesatorna. A félköríves kiváltású, filungos, üvegezett, fa bejárati ajtóban napraforgómintás a fölülvilágító rácsa, körülötte sajátos, félkörívnyí vakolatkeret zárókövel.

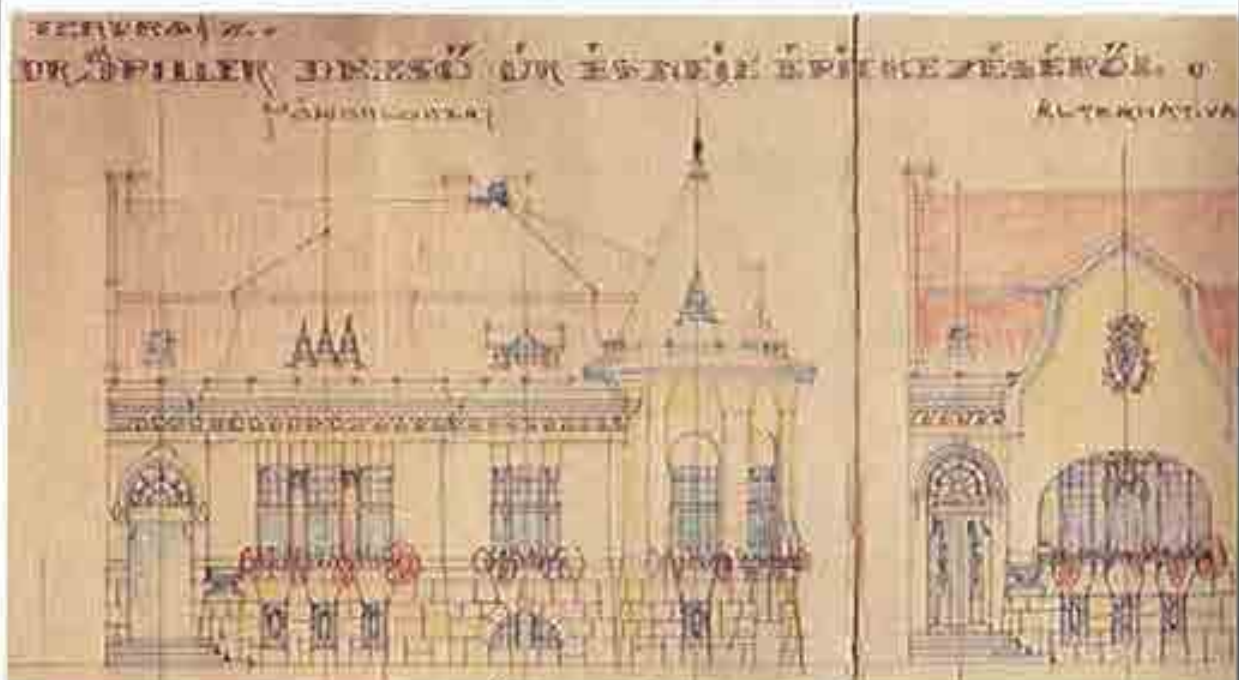
Sajátos kontrasztot képez az előkertet övező kerítés hatalmas, négyszögletes terméskövekből rakott lábazata, valamint a fölötté lévő, filigrán, fűzerekkel díszített, kovásoltvas pálcarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda folytatása)

(Ónodi Márta közlése)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
29.	4727	középület	Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út v. honvédlaktanya, Öreglaktanya	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Laktanya építésének igénye már a 19. század közepén egyre sürgetőbbé vált, miután a város lakossága egyre nagyobb telhertként szenvedte a katonai beszállásokat. Végül 1885-ben minisztériumi / 1888-ban városi közgyűlési határozat rendelkezett egy gyalogsági laktanya létesítéséről. 1889-ben elfogadták *Léderer Gusztáv* terveit / nem fogadták el a budapesti *Fligouf Károly* és *Léderer Gusztáv* terveit, melyeket a pesti *Gregerson G. és Fiai* céggel átdolgoztattak. (A / jel az irodalomban talált adatok eltérő voltát jelzi.) A *Solymosy*-féle telken a tágas udvarú épületet *Ujszászy János* kivitelezte 1889-1890 folyamán, tizenhárom hónap alatt.

„Hogy az indulóházból kivergődünk, egy egész épület-tömb állja el szemünk előtt balfelől a kilátást. Ez az egyemeletes épület, nagy portájával és sok melléképületével a honvéd-kaszárnya, melynek bakancsos, derék lakói jó magyar fiúk, tisztjei pedig a főlegyházi társadalomnak kedves és nélkülözhetetlen szereplői.” (1894)

A laktanya *Ferenc József*, majd *Horthy Miklós* nevét viselte. 1952-2002 között honvédségi élelmezési raktárként használták. Ennek utolsó esztendejében emléktáblát helyeztek el: „...Itt képezték ki, és innen indították az I. és II. világháború idején a harcmezőkre Kiskunfélegyháza és környéke hadköteleseit...”. A szerény eklektikus stíuselemekkel rendelkező, emeletes, hódfarkú cseréppel fűdött épület főhomlokzatának tengelyképlete: 16+K+17. Falfelületeit dörzsölt téglatextúra jellemzi, a kevés tagozatot bordó színe is kiemeli az alapfelület sárgájából. A két szint között erőteljes, profiltéglából képezett övparkány farkasfogazással. Az egyszerű, nagyméretű, szegmensíves záródású ablakok tokosztóinak vonalában farkasfogas téglasor; a nyílások fölött kiemelt téglakiváltó. Az emeleti ablakok alatt sima, mélyített faltükör. A túlnyúló cresszalja jellegzetessége a szerényen díszített szarufavégek sora.

Hat földszinti ablak helyén a parapetek elbontásával ajtókat nyitottak stílusidegen, alumínium nyílászárókkal és esúnya rácsokkal. A hatalmas, széles, halszállkamintás fakapu mindkét szárnyában egy-egy, egymástól különböző gyalogkapu. Az épülethez pilléres, tömör téglakerítés csatlakozik.

JAVASLAT

Az épület minőségileg és mennyiségileg egyaránt vegyes használatának mindkét szempont szerinti, minőségi javítása szükséges.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
30.	5440	lakóház	Könyök u. 16.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Fésűs beépítésű, földszintes, csónakaktyos tetején szalagcseréppel fedett parasztház. Egyszerű, tapasztott jellegű homlokzatképzése az art deco népi változata; a lakóház bútóját és az egyszerű deszkakapu magas falkeretét összefüggően függőleges és vízszintes, szegélyes vakolatsávok hálózata tagolja. A tengelyképlet: A+2. A hagyományos formájú ablakokat tokosztójuk magasságában összeköti a megszokott vakolatsáv, s csak előlött készült vakolatkeretezés. A bejárati ajtó filungos voltával szintén illeszkedő formájú. A sima főpárkány is része a homlokzati hálózatnak; fölötté az oromfalón a régi homlokzatképzést híven követő, új (erősen javított) vakolat a két kicsi padlásszellőző díszített kontúrú keretezésével. A deszkakapu fölött egyszerű, téglalap alakú, kétkazettás középdísz függ az épülettel közös főpárkányról; a kapun rézkitínes.

JAVASLAT

A már 2007-ben fokozott helyi védelemre javasolt házat időközben példamutató módon följújították, amely tényező még külön indokolja a védelemre való javaslatot.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
31.	5436	lakóház	Könyök u. 26. – Kazinczy u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Art deco modorú, de igen kevés homlokzatképző elemmel bíró, leginkább tömegével ható, földszintes, kontyolt tetején szalageseréppel fődött lakóház. A három homlokzatával utcára néző épület középső, fő homlokzatát csonkakontyos oromfallyal hangsúlyozott sarokrízalit tagolja a 3+2 tengelyképlet szerint; ezenkívül a lépcsősön kissé tagolt oldalhomlokzatok – a baloldali egyetlen ablakának kivételével – nyílás nélküliek. Az oromfalon három keskeny padlásszellőző. A homlokzatszakaszokat egyszerű lizénák szegélyezik. A díszített tokosztójú, magas ablakok a sarokrízaliton íves záródásúak; a közrefogó, jelképes fejezetű lizénák a három ablak fölött közös, lépcsős, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldaliak körül sima vakolatkeret. A háromrészes főpárkány frizében egyszerű tagolás; fölül díszített deszkaszegély. (A főépítész úr kérésére – helye és tömege okán – került e kategóriába. Korábban a hrsz. tévesen lett 5389-ként föllüntetve.)

JAVASLAT

A főhomlokzaton mutatkozó repedések – okainak föltárásával – elhárítandók, valamint kezelendők a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
32.	4996	lakóház	Lónyai u. 4.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredeti megjelenését hűen megőrzött, eklektikus stílusú, földszintes, szalageseréppel fődött, mezővárosi polgárház. Homlokzatát középrizalit és posztamenseken álló, egyszerű tőszkán pilaszterek tagolják; tengelyképlete páros ritmúsú: $K+(2+2)+2$. A vakolt lábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők és a pilaszterek lábazatának magasságában futó, sima vakolatsáv. Közül a parapeteken kiemelt vakolatmezők. Az egyforma, archaikusan kifelé nyíló ablakokat profilos vakolatkeret veszi körül; vízszintes szemöldökük fölött enyhe kiülésű, alacsony, tympanonszerű idom. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hosszú gyémántkvaderek között mintával áttört padlásszellőzők; a tetőn két, egyszerű, íves bádogszellőző. A deszka szárazkapun szép formájú rézkilincs.

JAVASLAT

A polgárház példaként állítása a helyhez és a tájhoz való alkalmazkodásán, az anyaghasználat és a technológia harmonikus és tudatos egységén, a homlokzati nyílások nyugodt, páros ritmúsán alapul. Patinássága magában hordozza, hogy minden részletében őrzi eredeti állapotát. Ebből fakad, hogy kopottsága, avítsága ellenére is tisztán mutatja, mintegy vezetni tudja a hozzáértő mestert egy elkövetkező helyreállítás folyamatában. Egyetlenegy dologra kell odafigyelni: követni a korabeli mester gondolkodását és anyaghasználatát.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
33.	46	lakóház	Marosvásárhely u. 5.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A régi vásártér helyén 1926-1929 között kiépített *Erdélyváros* vagy *Tiszviselőtelep* legsajátosabb, intenzív és dekoratív ornamentikájával a mexikói indián művészetet idéző, földszintes, szalageseréppel fődött polgárháza. A lábazon rusztikus felületű, fekvő téglalap alakú elemekből rakott köburkolat textúrája látható. A homlokzatot két – ténylegesen fejes fejezetű – lizéna tagolja a 2íker+3íker+2íker tengelyképlet szerint. Vízszintes irányban kétszeresen tagolt a homlokzati falfelület, amit így ténylegesen hálózat borít be. Az alsó, keskenyebb, díszített vakolatsáv sajátos módon közvetlenül a könyöklők vonala fölött húzódik; a felső, többszörösen tagolt sávköteg alapjában a tokosztók magasságában halad, és – körülkerülve az ablakok tetejét – egyben szemöldöksávként, illetve -mezőként szolgál. A középső homlokzatszakasz hármás ikerablaka fölött sávokból összelet, széles, tympanonszerűen megemelt szemöldökmező; két oldalt jóval hangsúlytalanabb szemöldöksáv. Az ornamentika legsajátosabb eleme a visszatérően ismétlődő, hosszú hajú indiánfej; a középső ikerablak tympanonjának tengelyében; a homlokzattagoló lizénákon, a főpárkány magasságában, valamint a két szélső ikerablakot közrefogó, kisebb lizénákon. A főpárkánynál – a hangsúlyosságot tekintve – fordított a helyzet: a középső homlokzatszakaszon teljességgel hiányzik, viszont a két szélső fölött lendületesen széles és dekoratív.

JAVASLAT

A jelenleg alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve, hogy az esedékes homlokzatförlújítás során a homlokzatképzés eredeti, finom részletgazdagsága megmaradjon.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
34.	473	lakóház üzletekkel	Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, v. Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1910-ben *Karvay Gyula* tervei alapján emeltette a *Közgazdasági Takarékpénztár Rt.* a régi *Heinrich-ház* helyén. A telek központi helyének köszönhetően már a régi házban pénzügyintézet működött: 1894-ben a *Főlegyházi Kereskedelmi és Iparhitelintézet Népbank*, később a *Közgazdasági Takarékpénztár*. A tekintélyes méretű, új bérpalota 1910 márciusa és novembere között, kilenc hónap alatt fölépült. A földszint természetesen az építendő banknak, valamint üzleteknek adott helyet, köztük a két háború közötti időben *Frank Ignác és Fia (Frank Dezid)* nagynevű, rózsás üzletének – ennek köszönhetően a város köznyelvében az egész palotát *Frank-házként* emlegették. Az 1970-es években az alsó szintből üzletházak alakítottak ki. 1993-ban külső fölüjtást végeztek.

A szecessziós és art deco modorú, három utcára néző, lesarkított tömegű, egyemeletes, rombuszpalhával födött palota homlokzatai – hangsúlyos sarok- és középrizalittal – változatosan tagoltak. Tengelyképlete: $4+1+(1/1/1)+4+(1+1+3)+4+(1/1/1)+3+1+1$.

A sarokrizalitek lesarkított, zömök sarokbástyaként fogják körül az épület sarkait. Jellegzetes elemei: a csúcsdiszes, meredek manzárdtető: a három tympanonos oromzattal szegett padlásemelet és a zárterkély. A középrizalitol szintén csúcsdiszes, megemelt, toboasztus manzárdtető és törtyonalfü, magas oromzattal hangsúlyozták. Különleges, plasztikus elemei a homlokzatnak az utóbbi elé is fölmagasodó, kétszintes zárterkély külön saját tetővel és padlásablakkal, valamint az oromzatot közrefogó, dekoratív, kicsi, tömör kőbástyák, melyek cakkos tetőszegélyében visszacsöng a nagy sarokbástyák leszegése. Az oromzat tetején, a palota középtengelyében kapott helyet a takarékos gyűjtőegyetem jelképező méhkas egy női és egy férfialak között.

A magas műkö lábazaton apró terméskőtexturát imitáltak, a földszinten vízszintes ráozás. A portálok sajátálatos módon stílusidegenek és különbözők (keves és különféle fa-, részben régi fém-, valamint műanyag nyílászárókkal). Az emeleti ablakok között sekély, zömök faloszlopok dekoratív fejezettel. Maguk a nyílások – tudatos ritmusú elhelyezésben – keskenyek és szélesek, fölül lekerekített sarkokkal. A parapetek a falsíkból kissé kiemelkedő, törtsíkú felületek, melyek a faloszlopok posztamenseivel dekoratív sávot képeznek. A sarokbástyák padlásemeleteinek ablakai – a cakkos párkányvonalhoz illeszkedően – szögben megtört záródásúak.

A főpárkány széles, dekoratív textúrával ellátott sáv, fölül erőteljes kiülésű konzolokkal, köztük a favorítású ereszalján mélyített tükrös díszítés. A két filungos, mélyen füvegezett kaput dekoratív rács és részletképzés díszíti; a kapualjban korabeli keramitlap.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
35.	404/1	közintézmény	Mártírok u. 15. v. neológ zsidó kis tanácsterem	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Zsidók csak 1840-től telepedhettek le Kiskunfélegyházán. Az 1850-ben alakult hitközség 1869-ben neológgá nyilvánította magát. A 19. században jelentős szerepet játszottak a település életében; a század végén már több mint ezren laktak itt. 1899-ben a megnövekedett létszámú hitközség új zsinagógát épített. 1944-ben a neológ anyahitközség lélekszáma 459 fő volt.

A zsinagóga mellett balról volt az ún. *kis tanácsterem*. Itt tartották összejöveteleiket, a teadélutánokat, és itt végezték a körülmeléseket is. (*Kis Zsinagóga*) 1948-ban ebben avatták föl először a zsidó mártírok kegyhelyét, majd amikor a korábbi zsidó iskolán, az iskolájuk helyén 1955-ben megépült a József Attila Általános Iskola, annak napközi otthonává alakították át. (A kegyhelyet áttelepítették az alsóvárosi, új zsidó temető ravatalozójába.)

A későeklektikus, zömök tömegű, földszintes, szalageseréppel fődött épület fröcskölt felületű homlokzatát kváderes törzsű lizénák szegélyezik, melyek kvázi fejezetet nyertek a fűpárkány kiülésével. A durván fröcskölt lábazal fölött négy félköríves záródású ablak nyílik füles, húzott vakolatkeretben; fölöttük lörivonalú íves szemöldök fogsorral. A profilos deszkával szegélyezett, húzott fűpárkány széles íriszében vak pallásszellőzők. Az épület előtt – a korábbi zsidó iskola határoló – vakolatlan téglalábazaton, pillérek közötti mives, kovacsoltvas kerítés és nagykapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Meglepő, hogy az épület minőségén, városképi helyén és helytörténeti jelentőségén alapuló, 2007. évi javaslatunk ellenére nem kapta meg a védelem jelentette minősítést.

A neológ zsinagóga és a *kis tanácsterem* hátsó homlokzatai, 1950 k. (Bardoczky Anikó közlése.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
36.	524	lakóház	Móra Ferenc tér 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus polgárház homlokzatának ablakszemöldökök alatti sávját időközben egészen leegyszerűsítették. Így jelen állapotában erős kontrasztot képez a felső, eredeti ornamentikáit megőrzött rész plasztikusságával. A földszintes, rombuszpala födésű épület homlokzatát lizénákkal szegett középrizalit tagolja a K+2iker+(2+1+2)+2iker tengelyképlet szerint. Téglával burkolt a lábazat, a középrizalit könyöklő fölötti része, valamint a szárazkaput közrefogó, két pillér. A vakolt felületeken durva fröcskölés.

Igen finom részletképzésű az ablakszerkezetek volutás fejezetű, vázáz lábazatú ütközőléce. A tympanonos, illetve szegmensíves szemöldökök közepe fejjel díszített. Az ikerablakok fölött megszakított tympanon rozettával, a frízben akantuszdíszes konzolok között gyümölcsfüzerek. A rendkívül gazdag, tagolt főpárkány frízében oroszlánfejek, valamint fiúfejjel és akantuszlevéllel ékesített, volutás állókonzolok váltakozó ritmusú sorolása. A deszka szárazkapu fölött finom osztású fölülvilágító sáv; kétoldalt sárkányt formájú, üntővas kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
37.	525	v. lakóház, közintézmény	Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A városi főgyógyász 1900-ban emeltetett háza. A háborút követően már nem eredeti formájában állították helyre. Jelenleg a *Szivárvány Személyes Gondoskodást Nyújtó Intézmények Nappali Klubja* működik az épületben.

Az alapincézett, földszintes, rombuszpalával fődítt épületet szecessziós és art deco motívumok díszítik. A sarok- és középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+I+(3iker)+I. A lizénákkal közrefogott középrizalított törtvonalú, enyhén íves, tömör attika hangsúlyozza rajta lizénák, posztamensek és szélein egy-egy gömbdíz.

A pinceablakokkal áttört, műkö lábazon finom nütözéssel köburkolatot imitáltak. Az eredetileg finom részletkepzésű, vakolt falfelületet nagyon durva fröcskoléssel borították. A szokatlanul nagyméretű, szegmensíves ablakok finom, kellemes arányban osztottak és díszítettek; fölöttük nütözött boltív és zárókő. A parapeteken rövid, dekoratív tagolású vakolatkötény. A középrizaliton a főpárkány alatt, magasan nagyvonalúan formált, vízszintes mező. A széles főpárkányon hangsúlytalan profilok és deszkaszegély, a középrizaliton fogsorral és konzolsorral. A tető szélén szecessziós stílusú a kovásoltvas hófogórács. A félköríves záródású fölüvilágító ablak alatt sajátos, festői tagolású, filungos fakapu másik, saját fölüvilágítóval, a kapuszármakban míves ráccsal védett üvegezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvízesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
38.	527	lakóház	Móra Ferenc tér 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idejének homlokzatképzését mutató, alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött, kisméretű épület K+2 tengelyképlettel, valamint szabadon is áll egy másik kapu a homlokzaton túl. A pinceablakokkal áttört betonlábazaton látszik a sablondeszkák lenyomata. Az összefüggő téglakönyöklők övpárkányt képeznek; ez alatt és fölött vakolt a homlokzat, a félköríves záródású ablakok vállmagassága fölött téglával burkolt. A díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokban jelenleg tükröződő üveg; az ablakok körül profiltéglából csúcsos keretezés. Az egyszerű, háromrészes, húzott, profilos főpárkány frizében kicsi, csúcsíves padlásszellőzők, fölül profilos deszkaszegély. A nagyméretű, deszka szárazkapun rézkilincs; körül síma vakolatkeretezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
39.	1725	egyházi épület	Móra Ferenc tér Kalmár-kápolna	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kalmár József, az utolsó kiskun kapitány és felesége, *Fazekas Anna* (1814-1909) 1875-1876-ban – a várostól kapott telken – a család tagjainak temetkezési helyéül emeltette, s a Szentháromság tiszteletére szenteltette föl *Schusztar Constantin* (1817-1899) váci püspök jelenlétében. A kápolna terveit *Pártos Gyula* (1845-1916) állította össze. 1904-ben jelentős belső díszítőmunkát végeztek. A kis dombon álló kápolna padozata alatt a családi kriptá készült el; a kápolna belsejét márványdíszes falak és színes üvegablakok ékesítik. „... korlátal körülvett gyepes dombocskán emelkedik. Piligrán kis templom ez, vízfestékes ablakaival, karcsú, kis hangos szavú haromgyal ellátott tornyával kívülről jó hatást tesz a szemlélőre; míg belül csillagos mennyezetével, remek oltárával és sok szép képével (melyeket néhai Horváth János (1843-1891) a kápolna első plébánosa [/ második plébánosa / második káplánja] festett), igazán felemelt a hívek lelkét.” (1894)

A neoromán elemekből válogató eklektika jegyében emelt kápolna félköríves apszissal rendelkezik; zömök tornya a hajó előtt emelkedik, alsó szintje előtérként szolgál. A háromszintes toronytest reneszánsz pártázatos antikája mögött fémlemez borítású, nyolcszög alakú gúla a toronysisak. A toronytest és a háromablakos hajó homlokzatait támpillérek tagolják, fölöttük kiesi pörtával koronázott posztamensek. Az egyszerű mérműves ablakok félköríves záródásúak: a hajón csücsíves boltívvel hangsúlyozva; a torony felső szintjén belsőben és zsálulevelekkel kitöltve. A magas, vakolt lábazati sáv fölött vízszintes rátozott a falfelület. A főpárkány keskeny, húzott profiljal alatt, a golyvázással kísért támpillérek között ívsor kagylókkal. A félköríves bejárati nyílást konzolokon ülő, húzott, profilos szemöldök kíséri, a nagyméretű zárókövön koronás, sisakos címerpajzsral; fölötte, a torony második szintjén árkadősr. A bejárat maga kettőzött: kívül kovácsoltvas rács, az előtér belső oldalán fihingos, lécezett táblázatos faajtó.

Kalmár Józsefné megbízásából – a korábbi fakorlátok helyett – *Penk Antal* műlakatos 1896-ban készítette a kertet övező, igényes kivitelű kerítést, mely tömör lábazaton, pillérek között kovácsoltvas rács hasonló kapuval.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Nagy Zsolt Imre felvétele

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
40.		lakóházak 3399 3395/1 3408	ONCSA-házak Dr. Holló Lajos u. 68. Dr. Holló Lajos u. 72. B. Szabó József u. 9.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy világválságot követően az országszerte jellemző lakásínség enyhítésére az Országos Nép- és Családvédelmi Alap országos programot indított a sokgyermekes családok számára. Félegyházán a szegény családok helyzetét még az 1941. évi belvíz is nehezítette. Ekkor a (11 éve sajnálatos módon lebontott) Molnár-féle villanymalom mellett, a Dr. Holló Lajos, a Károlyi Mihály utca, a Kisszegedi út és a Főlsőtemető közötti, 14 holdas városi telken – a korábban számos szélmalom által uralt területen – 22 új lakóházat kaptak a belvíz miatt károsult, sokgyermekes családok.

A ONCSA-telepen tiszta, higiénikus és egészséges, de nem túl magas lakások gazdaságosan, általában térségenként títustervek alapján készültek, amelyek követték a helyszíni adottságokat. A mai szójárással minimálprogramosnak tekintett lakóházak bár alapterületre kicsinynek számítotnak, összességükben egységes, jó ritmusú utcaképet nyújtottak. Jellegzetes motívumuk volt a nem nagy, de igen praktikus, egyúttal szép formájú oszlopok által tartott, boltíves tornác. Ezen jellegzetes ONCSA-telepek épületeinek legnagyobb részét azonban ki-ki módja és lehetősége szerint, mielőbb bővítette és átalakította. Emiatt mára már csak mutatóban akad egy-egy példány, ahol megmaradt az eredeti forma, vagy legalább jól fölösmerhető a hozzátoldások mellett.

Félegyházán három házról mondható el, hogy megérdemlik a különös odafigyelést, mivel kellemes megjelenésük mellett emléket is állítanak az egykori ONCSA-programnak. A Dr. Holló Lajos utcai, egymáshoz közeli, mindkét épület előtt gondozott elősövény a kerítés, amely további kedvező és értékes eleme a portáknak.

JAVASLAT

Minden támogatással segíteni kell a még eredeti formájukat részben őrző házak fennmaradását.

Dr. Holló Lajos u. 68.

(További fényképek a következő oldalon.)

(ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9, folytatása)

Dr. Holló Lajos u. 68., 2005; 2017.

Dr. Holló Lajos u. 72., 2005; 2017.

B. Szabó József u. 9.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
41.	3208	lakóház	Oskola u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorra emlékeztető – új (2007), hódifarkú cserépfödésű - földszintes polgárház. A közelmúltban átalakított, egymással össze nem függő elemekkel rendelkező homlokzati vakolatkeretek és – a hagyományos eszközkészleten kívül eső – a főpárkányról lelógó, dekoratív fél lizénák tagolják a 2iker+2+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot új, a hagyományostól teljesen eltérő, posztmodern fogalmazású mészkőlapokkal burkolták; az ablakok is új, idegen, mészkő könyöklőket kaptak. A nyílások sima vakolatkeretének fönti, enyhe ívében szerény díszítés. A főpárkányban cakkos és hullámvonalas deszkaszegély. A ház melletti, szegmensíves falkeretben új, szervesen szerkesztésű, indokolatlanul sok motívumot fölvonultató, kovácsoltvas kapu. (E nagyon jelenkori homlokzatképzésű épület csak a főépítész úr véleménye alapján maradt a védelemmel rendelkezők között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
42.	3178	középlelet	Pázmány u. 4. v. adóhivatal vagy pénzügyi palota, ma rendőrség	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A megnövekedett állami pénzügyi adminisztrációnak helyet biztosítandó – 1928. évi döntést követően – a következő évben, a városközpontban új palotát építettek a két utcára nyíló telekre a M. Kir. Állami Adóhivatal számára. A terveket *Lux Kálmán* (1880-1961) és *Möller Károly* (1894-1945) állította össze. A kivitelezést *Majláth József* és *Hoffer József* építési vállalkozók nyerték el. Az 1929. évi átadást vörös mészkő emléktáblán örökítették meg, amelyet az épület padlásán, sérülten találtak 57 év után, 2003-ban találtak meg, és került vissza a kapualjba. (Urbán Miklósné) Az épületet az 1950-es évektől a rendőrség hasznosítja.

Az eklektikus és art deco elemekkel rendelkező, egyemeletes, szalageseréppel fűdött palota homlokzatát – a középső falszakasz hátrahúzósa révén – igen erőteljes kiülésű sarokrizalitok tagolják a K+8+2 tengelyképlet szerint. A nyílásközökben kétszintes, volutás, füzéres fejezetű pilaszterek sorakoznak. A vakolt lábazat fölött egy második, síma vakolatsáv húzódik az összefüggő, földszinti ablakkönyöklők alkotta övpárkányig, s arra támaszkodnak az előbbi pilaszterek. Az ablakok körül egyszerű, profilos díszítés. A széles, húzott főpárkány is hangsúlytalan. Az épület egyedüli ékessége a portikuszos bejárat: toszkán pilaszterek esonka, íves szemöldökpárkányt hordanak, közöttük sajátos komponálásban voluták és esigavonallas girlandok. A négyzetes szerkesztésű, filungos fakapuszárnyak fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
43.	3179	lakóház	Pázmány u. 6. Hoffer József-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben *Ziegler Géza* tervei alapján emelt nagypolgárház. Ugyanazon építész munkája, aki pontosan tíz esztendővel korábban tervezte az építető fivérének Petőfi tér 2. alatti, emeletes házát.

A neobarokk és neorokokó motívumokat használó, későeklektikus stílusú, alapincézett, földszintes polgárház L alakú telke hátul az Oskola utcára nyílik. A főépület bal fele jóval szélesebb a jobboldali résznél; a közepen hátranyúló épületszárny a telket egy kisebb és egy nagyobb, különálló udvarra osztja. A tetőt szalageserép fűdi műves – íves és csücsösítéses – bádogg padlásszellőzőkkel. A rendkívül hosszú homlokzatot – a többi résznél magasabb, afőtött még manzárdtetővel is hangsúlyozott – közép-, valamint sarokrízalitok tagolják. A tengelyképlet: K+4+4+4+K.

A műkö lábazatot szakaszokra tagoló pinceablakok fölött boltív vakolt kváderekből. A lábazat fölötti felfelület vízszintes nütözése az ablakkönyöklők vonala fölött csak a nyílásközökben sorakozó lizénákon, valamint a sarokrízalitokon folytatódik. A középrízalit nyílásközében a toszakon jellegű pilaszterek törzén egyszerre van jelen karnelutázás és vízszintes nütözés is; a fejezet alatt lizénárisz.

Az alap homlokzatszakaszok vízszintes záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölötti filigrán, rokokós könnyedségű vakolatornamentika. A középrízalit szegmensíves záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött finoman tagolt szélű vakolatmező füzéres-sugaras ornamentikával; legfölül a nyílástól teljesen elszakadt, rövid, vízszintes szemöldök. A középrízalitt szegélyező, széles lizénákon – az ablak-szemöldökmezők magasságában – kör alakú vakablak, belőle függőleges lizér lóg, fölötte kettős, füzéres zárókő, valamint kartus az itt enyhén golyvás főpárkány frízében.

A két szélső homlokzatszakasz széles, hátonrészes, húzott főpárkányát gazdagon profilozott deszka szegélyezi. A megemelt középrízalit fölött: a frízben, a pilaszterek tengelyében kör alakú padlásszellőzők, kicsi konzolok sora, profildeszka és tömör attika. A tekintélyt sugárzó, félköríves kapubejáratok körül a nütözés boltívet jelképez; a törtvonalú íves tokosztó fölött szinesüveg-berakású fölőlyvilágító; a filigós fakapuzárnyakban részletgazdag, kovásoltvas ráccsal védett, ívegezett mező. A homlokzat jobb szélén nyíló szárazkapu két oldalán kerek, tagolt, műkö kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
44.	3168/3	v. lakóház, középület	Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Hoffer Imre földbirtokos, a *Félegyházi Takarékpénztár* igazgatója emellette 1897-1899-ben, a budapesti *Ziegler Géza* műépítész tervét alapján, *Ujszászy János* és *Majláth József* kivitelezésében. Az eszességéről és jó kedélyéről nevessé vált építető temperamentumát jól kifejezi a két bejárat közötti, a homlokzat komolyságát és szigorú szimmetriáját arcvonásaival mindössze egy csipetnyit megbontó, plasztikus pojácafej. A földszinten működött eredetileg a város elsőként – ezen épület elődjében – alapított gyógyszerháza (*örvepatika*; 1894-ben *Hoffer-patika*ként említve); az emeletet lakások foglalták el. A tőmből átérő, két utcára néző telek hátsó felén gazdasági épületek szolgáltak.

A polgárházat a második világháborút követően a katonaság kórházként használta. 1957-ben került át a városhoz, s harminc évtizeden át egészségügyi szakrendelést folytattak benne. Az 1990-es évek óta a földszint banknak ad helyet.

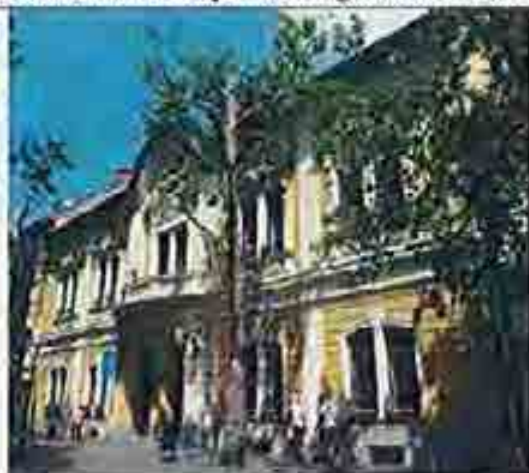
A későeklektikus, alapincézett, egycmeletes polgárház homlokzatát hangsúlyos középrizalit, valamint a nyílások között széles lizénák tagolják. Tengelyképlete: 2iker+2iker+(K+K)+ +2iker+2iker. Működő lábazatát pinceablakok törik át. A földszinti falfelületet vízszintes nütözéssel tették erőteljesebb látványúvá. E szint ikerablakai közösen alkotnak egy szegmensíves nyílásformát szegélyes vakolatkeretbe foglaltan, középen kettős zárókövel. A szintén közös keretezésbe fogott, emeleti ikerablakok díszesebbek: volutás konzolfejű pilaszterek háromrészes párkány fölött szegmensíves szemöldököt tartanak, benne kagyló, amiből három fűző lóg, a parapeten posztamentek között egy-egy kiharapott oldalú vakolatkötecs.

A középrizalított a földszinten a homlokzat síkjából ívesen kiemelték, ami hangsúlyosan kifejezésre jut a piano nobile körsejlet alapú – posztamentek között áttört körácsos mellvédű – erkélyében; ennek a fallyal való találkozásánál egy-egy díszes kövázat. A köztük lévő nyílás fölött magas, törtvonalú íves szemöldök, rajta tekeresen H betű; a szemöldökmezőben fűzéses, széles konzollal koronázott zárókö, amit rozetta és aszimmetrikus akantuszszinda ékesít. A középrizalított törtvonalú íves oronzat koronázza fekvő ovális ablakkal, melynek húzott vakolatkeretén akantuszszelével a zárókö. Az oronzatot két dús kövázat hangsúlyozza.

A háromrészes főpárkány a lizénák fölött rajtás konzolokat kapott. A két szint között igen széles, háromrészes, húzott övpárkány. A szimmetrikus homlokzat középtengelyének két oldalán – az erkély alatt, kosárisíves kontúrú, ívesen hátrahúzott falmezőben – sajátos módon két egyforma, félköríves záródású, míves, részletgazdag bejárat nyílik ívelt tokosztóval és táblázatokkal. A fölüvilágítók és az ívevezetett mezők előtt filligrán, kovásoltvas rács. A két ajtónyílás között rokokós kartus foszlányokkal; az alatta lévő, nagyméretű, láttott száju pojácaarc a másik homlokzati elem, amely – ezen a teljeseen szimmetrikus homlokzaton – rendelkezik egy kicsi aszimmetriával.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
45.	3093	v. lakóház, közintézmény	Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A telken korábban állt, fésűs beépítésű lakóházban élt *Petrovics István* családjával 1824-1830 között. Az 1830-as évek végén vásárolta meg *Baconádai Szabó József* kiskun kapitány, akinek fia, *Szabó Sándor*, a város 1848. évi országgyűlési képviselője 1845-1850 között bővítéssel átépítette kúriává.

1861-ben *Reményi Ede* világhírű hegedűművész (1828-1898) áldozatossága és közadakozás révén készített emléktáblát *Gerenday Antal* pesti kőfaragóteleppel rendelkező szobrászművész. Az elnyomatás visszatérte miatt azonban csak a kiegyezés évében kerülhetett sor leleplezésére az első országos *Petőfi-tünemény* keretében. *„Az ótemplom körüli tér keleti oldalán áll a Szabó-féle nemesi kúria, e ház a 'Petőfi-ház', mert ennek helyén állott az akkoriban még törpe, rozogant, nádfedélű, az udvarra benyúló épület, mely ... előtt játszadozott sokat a 'Sándor gyerek' ... a ház falába Pásztor Ferencz buzgálkodására, a pesti irodalmi körök részvételével ... szűke márványtáblát helyeztek el, melyen aranyos betűkkel ez áll: Itt élte gyermekéviét Petőfi Sándor. A nagy költő emlékének tisztelői. 1861.”* (*Borovszky Sándor*, 1910) Az épületben 1993 óta múzeumi szerepű *Petőfi-emlékszoba* található.

Az eklektikus, I. alakú, földszintes, kontyolt tetején rombuszpalával fedött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint; középen kapott méltó helyet az emléktábla. A középrizaliti szélein szajtos, volutás fejezetű, kannelurás pilaszterek. A lábazat vakolt; az alapfalfelület a könyöklők vonala fölött vízszintesen nőtözött. A nagyméretű ablakokat ítéres fejezetű pilaszterek fogják közre, melyek záróköves, tagolt párkányt tartanak. A középrizaliton fölülte vállas, csonka szegmensíves szemöldök, benne egy fél sugárzó nap; kétfelől vízszintes szemöldök. A házott, profilos főpárkány keskeny frízében a nyílástengelyek ritmusában tagolt vakolatunkor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásától továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
46.	3097/1	közüintézmény	Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRAS, JELLEMZŐK

Kanizsai Nagy Antal városi főmérnöknek 1912-ben, saját tervezésében megvalósított polgárháza, melynek igényes voltát a szerencsésen megmaradt, homokfűvott mintázatú üvegezett ajtók is mutatják. Az épület később a *Constantinumban* oktató nővéreké lett, akiket 1945 után kilakoltattak. Jelenleg újra az ő tulajdonukban áll, és az 1990-es évek második felében felújították. Irodaként használták; jelenleg a *Constantinum Intézmény Diákotthona*.

A három utca által határolt telek utcavonalaí végig beépítettek. A főépület a szecesszió szabad és lendületes homlokzatképzését mutatja; alapincézett, földszintes és szalagszerű födésű. A főhomlokzatot középrizalit tagolja rendkívül dekoratív keretézéssel, mely íves oromzatként a főpárkány fölé emelkedik; benne ovális padlásablak. A tengelyképlet: $4/1 + 3(iker) + 1$. A vakolt lábazat fölött a vakolatkeretbe foglalt falmezőket köbarkokot imitáló nütözás borítja. A középrizalittal többrészes, filigrán sormintákkal díszített, a szélső falmezőket sima vakolatkeret szegélyezi. A finoman tagolt ablakok közül a középrizalittban három keskeny nyílást félkörös hármastű kapesal össze ikernek; összefüggő könyöklőjük ívpárkányt képez; a szemöldökmezőkben viráglüzetek. A két oldalsó homlokzatszakaszon négy egymás melletti ablakszárnyból képezett, nagyméretű ablakok, föllil boltív jelképes jelzésével. A tagolt, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tekintélyes méretű deszkaput a középrizalittal megegyező kiképzésű, csak alacsonyabb – szintén alul trapéz, föllil ovális ívű – falkeretbe foglalták, melyen az ovális padlásablak formáját mindössze nütözással jelezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
47.				

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
48.	3105	lakóház	Petőfi Sándor u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az I. alakú, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház szecessziós elemekkel díszített homlokzatát igen enyhe kiülésű középrizalit, valamint a főpárkánnyal együtt falmezőkeretezéseket adó lizénák tagolják. A tengelyképlet: 3iker+(2+2)+3iker+K. A finom plasztikájú homlokzatot fröcsköléssel durvították el. A szegélyes vakolatkeretbe foglalt ablakok fölött ívesen, illetve ferdén lesarkított szemöldökmezőkben igen gazdag, növényi ornamentika, kétoldalt lecsüngő virágbojtokkal. A parapeteken rövid vakolatkötény alatt rusztikus vakolattükrök. A széles, tagolt főpárkányt mintázott deszka szegélyezi; a frízben napraforgósor. A háznál igénytelenebb kialakítású, vaskeretes deszkakapu fölött üres fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölülzsedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDELTISÉG
49.	3106	lakóház	Petőfi Sándor u. 19.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy valószínűség szerint eklektikus előzményekből alakítottan art deco modorú, L- alakú, földszintes polgárház szalageseréppel fődött tetőzetét közbűl tűzfal osztja meg. Az enyhe kiülésű sarokrizalitokat sajátos, volutás fejezetű pilaszterek szegélyezik; a tengelyképlet: 2+2iker+K+(1+A). A vakolt lábazat fölött az alapfalfelet felső sávját széles kannelurák borítják a legyezősoros vállpárkány fölött három ovális vakolattükörrel. A nyílások fölött lépcsőzetes, illetve ferdevonalú szemöldökmező egy-egy szögletes meander között. A parapeteken sűrűn nűtozott, mély vakolattükör. A háromrészes, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi, a frizben padlásszellőzők. Az előlépcsőről nyíló ajtón filungos spaletta. A szárazkapuban szerény eszközökkel négyzetes mezőkre tagolt bádogkapuszárnyak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
50.	537	lakóház	Szegedi út 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg gazdag plasztikájú, eklektikus homlokzatot az ablakszemöldökök vonala alatt sajnálatos módon teljesen leegyszerűsítették a tagozatoknak mindössze jelképes jelzésével. A földszintes, új, préselt esereppel fűdött polgárház homlokzati síkjában aszimmetrikusan csekély ugrás mutatkozik: az épület baloldalán lévő rizalitot rokokó finomságú, kompozit fejezetes, kannelurás törzsű pilaszterek fogják közre – a törzs nagy részének a posztamenssel együtt szintén a lesímitás jutott osztályrészül. A tengelyképlet: 3+2. A most csak sima vakolatkerettel övezett ablaknyílásokban az eredetiek méretének és osztásának mintájára, egyszerű kivitelben újra gyártott, kifelé nyíló ablakszerkezetek. Az ablakok fölötti frizben kis kiülésű állókonzolok között rokokó finomságú rózsafüzérek; fölöttük a rizaliton megszakított, magas tympanon díszes vázával; a jobboldalon vízszintes szemöldök fölött volutákkal közrefogott angyalfej. E homlokzatszakasz két szélén íves, plasztikus díszítésű vakolattükrök felső maradéka. A finoman profilozott, deszkával szegett fópárkány frizét váltakozó ritmusban profilos vakolattükrök és padlásszellőzők töltik ki.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Egy elkövetkező homlokzati felújítás során helyreállítandók az eredetileg finom részletképzésű, de mára mindössze jelzésszerűvé egyszerűsített homlokzati ornamentikák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
51.	1729	lakóház	Szegedi út 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, félkontyos tetején patinás hódfarkú eséréppel fődött polgárház homlokzat-ornamentikája sérült. Sajátos homlokzatának tagolása; a középső épületrészt igen szélesen emelték ki középrizalítként, egyúttal helyette a két szélső, kisebb szakasz kapott sokkal gazdagabb díszítést. A tengelyképlet: 2iker+(1+3+1)+K. Lábazata erőteljes, függőleges nitokkal tagolt; a fölötte lévő falfelületen köburkolator imitáló, enyhe nitozás. Mind a középrizalit, mind az alapfalfelület széleln síma felületű armírozás váltakozó hosszúságú kvaderekből.

Az ablakok hagyományos formájúak díszített tokosztóval; a parapeteken posztamensek között profilos vakolatütkör. A középrizaliton profilos, húzott vakolatkeret fölött két akantuszleveles konzol profilos vakolatütkört fog közre, legfölül tymponon. A két szélen a húzott vakolatkeretet fülekkel tagolták; a két ablakot ikerként összefogja a széthúzott szegmensíves szemöldök, közbül – a nyílfekőzt megkoronázandó – külön vízszintes szemöldök magas, levél- és mélyített vakolatütkör-díszes posztamenssel alátámasztva. A lábazat és a parapetsáv között síma, erőteljes övpárkány; azonkívül a középrizaliton a különálló ablakok könyöklőit is összekapcsolják övpárkányszerűen (ezzel szemben a szélek ikerablakainak különálló a könyöklői). A szárazkaput az ikerablakokéval megegyező szemöldök koronázza; a deszkakapuszárnyak fölött tömör „fölvilágítóval”.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfőújítás során helyreállítandók az eddigiekben elpusztult vagy elnagyoltá tett ornamentikák, összességében különös gonddal kell eljárni a részletképzések finomságának megőrzése érdekében, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	5057	lakóház	Szent István tér 1.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Későeklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház. A baloldali, fél házrész rizalitként kiemelték; a homlokzat egészét stilizált, toszkán pilaszterek tagolják a (A+2)+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazaton vak pinceablakok. A belső spalettás ablakok igen részletgazdag szerkezetűek kicsi füles, sima vakolatkeretben. A fopárkányban egy széles, sima sáv egészül ki kevés profillal és fogsorral; a sima sávban padlásszellőzők sorakoznak egy-egy trigliffel közrefogva. A mives, filungos faajtón a homlokzatornamentikáéval egyező motívumok láthatók tympanonnal és gyémántkváderrel kiegészülve. A lakóházhhoz balról hozzáépült egy melléképület a házával egyező homlokzatszdíró elemekkel, melyekbe belevágtak egy stílusidegen garázkaput.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
53.	475	középlet	Szent János tér 2. Innovációs Központ	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A statikailag menthetetlennek ítélt polgárházat az ezredforduló táján újjáépítették a klasszikusan elegáns eklektika stílusának megközelítő követésével. A földszintes, félkontyolt tetején űj, hódfarkú cseréppel fődött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A középrizalit nyílásközeiben, valamint a homlokzatszakaszok szélein kannelurás főrszű, toszkán pilaszterek jelen formájukban már csak stílizált posztamenseken. A lábazat vakolt; az alapjában sima parapetsáv fölött az összefüggő könyöklők erőteljes övpárkányként hatnak.

Az ablakok profilos vakolatkerete fölött, a frizben kiharapott sarkú vakolatfűkőr egy-egy már csak jelzesszerű konzol között. Ezek a középrizaliton tympanonos, kétoldalt vízszintes szemöldököt tartanak. A széles, tagolt, búzott főpárkányban enyhe golyvázatok láthatók a pilaszterek fölött.

A ház mellett tekintélyes, háromrészes, tagolt falkeret középen profilozott tympanonnal. A falkeret újjáépítése során sajnálatos módon nem követték a kapuzat korábbi megjelenését, amit az akkor közelmúltbeli – de ma már archívnaak számító – fénykép híven mutat. Az eltérés részleteinek sorolása nélkül csak a nagykapu jelenlegi, szalagparkettaszerű – nemcsak a stílustól, hanem a funkciótól is messzemenően idegen – kialakítását és a gyalogkapu *lariésát* említem (a fűlső, korábban vak nyílásban is), ami az épületen látható stíluskövetésre való törekvéstől meglehetősen eltér. A tympanonban volt címernek vajon mi lett a sorsa? A járda *viacolor* burkolata szintén stílusilegen; jó példának még ott van a kocsibejáró bazalkocka-burkolata.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Egy elkövetkező följújtás során rekonstruálandók az eredeti homlokzati elemek, formák, anyagok.

A Szent János tér 2. szám alatti kúria kapuja a leegyszerűsítő újjáépítés előtt és után.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
54.	5156	középfület	Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrínyi Miklós u. Feuer-palota, v. Európa Szálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Feuer kereskedő család emeltette tiszteház céljából. 1910-ben a palota bérletét *Knöffel Edétől* fia, a kereskedelmi akadémiát végzett és nyugat-európai tapasztalatokat szerzett *Knöffel Béla* vette át, aki „esztétikusan átalakította és pazarul berendezte az egész épületet” szálloda és kávéház számára. „Az étterem magyaros motívumú berendezésével, a kávéház piros és zöld színével, dúsan faragott zsöllyéivel, majolikával díszített emelvényeivel a kor legszebb berendezésű szállodája volt.” (*Urbán Miklósné*) Az emeletet szállodaként hasznosították.

A palota funkciója időközben gyakran változott, és ennek következtében jelentős átalakításon esett át. Az *Angol-Magyar Bank* is működött benne. 1980-as években tetőtér-beépítést kapott. Jelenleg a földszintet üzlet foglalja el, mely a nagyméretű kirakatok sorát átlátszatlan fóliaragasztással vakdla – ezáltal a palota központi helyéhez városképileg méltatlanná – tette. Az emeletet irodák foglalják el.

Három utcára néző – kicsi, brutálisan tönkretett udvarát körbezáró –, lesarkított, egyemeletes, a közelmúlttól beépített tetőterű, provinciális modorú, későeklektikus palota. A színezett, préselt cseréppel fődött tetőn szegmensíves, záróköves, süllyesztett tetőablakok sorakoznak. A lesarkított sarokrizalitokkal tagolt épület tengelyképlete: $K+3+1/1/1+7+1/1/1+4$; a lesarkítások fölött tömör attika.

A vakolt lábazat fölött a földszinten sima felületű kváderezés; az emeleten, az övparkány és az összefüggő könyöklők között sima vakolat. Afölött téglaburkolat, a nyílásközökben szögletesen

kiharapott sarkú vakolattükrök; a sarokrízalítokon félköríves aediculák tympanonos keretezésben, körszelet alakú vakolatköténnel.

A földszinten szegmensíves portálok kváderboltívvel és jelenleg stílusidegen nyílászárókkal. Az emeleten zárókő és két kicsi konzol fölött profilozott, vízszintes szemöldök, tetején lépcsős vakolatmező; a sarokrízalítokon tympanon. Az összefüggő könyöklők alatt rövid vakolatkötény triglifbojtokkal. A háromrészes, húzott főpárkány egyszerű. A szegmensíves kapuban fölülvilágító mives, kovácsoltvas ráccsal és egyszerű, filungos fakapuszárnyakkal.

A Zrínyi utca felől a szomszédos telken álló, K+3 tengelyképletű, földszintes épület sajátos módon a *Feuer-palota* homlokzatképzését viseli.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A földszinti portálok karnakajellege visszaállítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
55.	5153	egyházi épület	Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyházára 1853-tól betelepülő protestánsok 1901-ben fogalmazták meg szándékukat templom és parókia építéséről. 1904-ben vásárolták meg ezen két utcára néző telket. Az *Ujszászy János* és *Majláth József* által tervezett templomot 1906-ban kezdték el építeni, s a következő esztendőben szentelték föl a *Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház* számára. A berendezés *Luczi Sándor* kecskeméti műbútorasztalos munkája. A Wesselényi utca felől 1912-ben készült el a parókia. A későbbiek folyamán adományként kapott harang számára 1934-ben emeltek tornyot *Eng Károly* (1893-1974) terve alapján, melyet ugyancsak az ő irányításával 1958-ban átalakítottak. A templomot 1966-1968 között felújították. A közelmúltban mind az imaház, mind a parókia helyreállításban, illetve bővítésben részesült.

A templomnak az utcaképhez leginkább megjelenő homlokzatát magas, lépcsőzetesen tagolt oromzat hangsúlyozza, amely klemell a lakóházak sorából. A középrizalittal tagolt, a gótika elemelt ülő homlokzat tengelyképlete: 1+2iker+1. Az apró osztású, csúcsíves ablakokat profilos keretezés fogja körül; a közepén nyíló ikerablakok fölött rózsaablakszerű ornamentika. Az oldalhomlokzat mellé illesztett torony alsó részét vízszintes nűtozás, felső részét keskeny, függőleges ablaknyílások tagolják. A cseréppel fedett toronysisak eresztét dekoratív elemként is szolgáló fakonzolok támasztják alá. (valójában a Danyanich utca vonalában)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTség
56.	1030/4	temető	Alsótemető Jókai u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

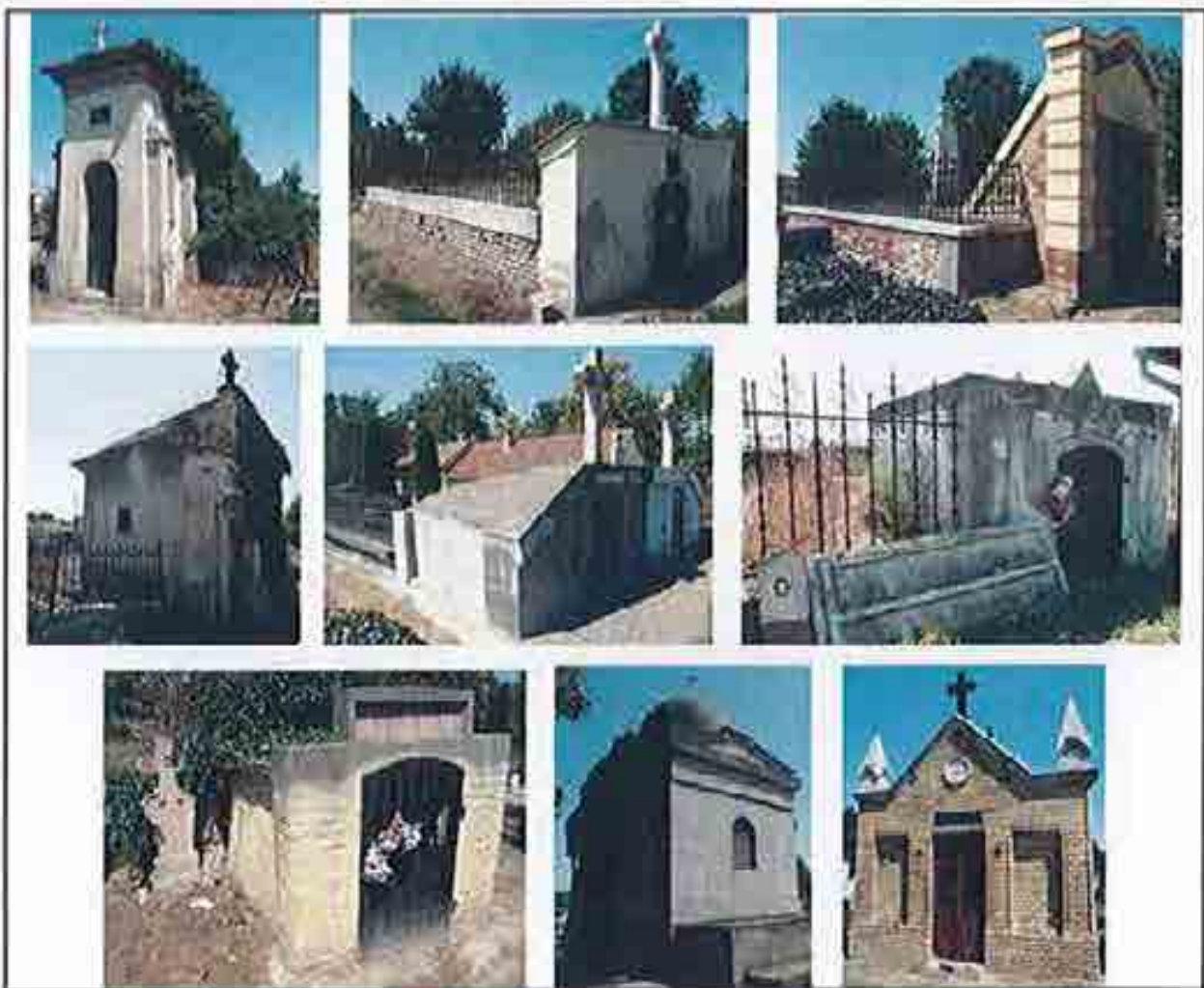
szőlőház

1791-ben szentelték föl. Az 1970-es évek elején átmenetileg lezárták esetleges megszüntetésével; utóbb újraindították a temelkezést.

A kb. 500 m hosszú, keskeny, 8 hektáros sírkertben jelenleg 12 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőterképet. *Boros Pál* Ybl-díjas építész tervei alapján új ravatalozót adtak át f. év decemberében (2 napja).

JAVASLAT

A sírkert bekerítése további adóssága a városnak. Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. Helyreállítandó a temető nyugati felében álló kereszt, melynek már csak az alépítménye van meg (ne végezze úgy, mint a temető másik, a Szegedi út mellett a közelmúltban teljesen megsemmisült keresztje.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
57.	4482/5, 4483, 3434	temető	Fölsőtemető Nádasdy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1791-ben szentelték föl. 1952-ben a *Fölsőtemető*ben átadták az új ravatalozót, s ezáltal megszüntették a háztól való temetést. Az 1980-as években 19. századi, felszámolt sírhelyekről kimentett kökereszetekből lapidáriumot építettek. 1991-ben avatták a II. világháború hőseinek emlékművét. A 14 hektáros sírkertben 18 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutattak 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőtérképet. Az I. világháborús sírkertet 82 hadisíjával felújították f. év november 15-i átadással; (a patinás, régi állapot sokkal emberközelibb volt.)

JAVASLAT

Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. A régi temetőrész fönntartása és parkká alakítása kedvező lenne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
58.	4482/2	temető	Régi (fölsővárosi) zsidó temető a Fölsőtemető része	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Fölsőtemetőben található izraelita temető mintegy 4 ezer négyzetméteres területén 1916-ban volt az utolsó temetés, azóta az enyészet uralta el a területet. A 200 sír állapota erősen megromlott, mára harmaduk ledől. A Mazsihisz nemrégiben felmérte a helyzetet, és első körben bekerítette a területet, jövőre megkezdik a balesetveszély elhárítását, a síremlékek rendbetételét is. (Fehér Tamás közlése, 2015.)

Az évben kivágták a temető fáit, de a múzeális értékű temetőben a sírok helyreállítása a mai napig nem történt meg.

JAVASLAT

Minél előbb megoldandó a sírkert és a sírok helyreállítása és látogathatóvá tétele, s ha nincsen, a temetőkataszter elkészítése. Mindezeket a temető helytörténeti és művi értékei egyaránt indokolják.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
59.	0653/9	temető	Új (absóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás I.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1923-1924-ben nyitották meg, és ma is működő, zsidó temető, ahová a térségből és külföldről is rendszeresen temetkeznek; az utolsóra 2001-ben került sor. A ravatalozó legelső része már 1990 körül összedőlt. 2006-ban leomlott a ravatalozó további harmada, ami miatt a temető látogatása is tilos. (Kardos András közlése) Ebben az épületben van 1954 óta a Mártírok terme: az első világháború 16, valamint a második világháború 834 áldozatának nevével.

JAVASLAT

A temető és a ravatalozó gondozása nem megoldott, ami az örízetlenséggel együtt igen méltatlan a kegyeleti helyre, s amit mindenképpen orvosolni szükséges minél előbb.

2006; 2005.

2. Védett épületek értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTISÉG
I.	4777	lakóház	Ady Endre u. 34. – Mikszáth Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A főhomlokzatával a jelentősebb Mikszáth Kálmán utcára forduló, art deco módorú, földszintes lakóház ezen oldalát kis külésű, csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott sarokrizalit, valamint lizénák tagolják a 4/vak/1+1+2 tengelyképlet szerint. A lizénák az ablakok magas, negatívan lekerekített sarkú keretezéseiével összefüggő, dekoratív homlokzattagoló hálózatot képeznek. A lesarkításon a keretezés csonkasága nyílásbefalazásra utal. Az oldalhomlokzaton két keretezésben nincsen nyílás; a szemöldökmezők függőlegesen nütözöttak. A vakoít lábazat fölött fröcskölés borítja a falfelületeket. A háromrészes, fogsoros főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak. Az udvarra fölül lepesőzetes falkerethez foglalt, magas, széles kapu vezet.

JAVASLAT

A főhomlokzat oromzatos sarokrizalitján a homlokzatképzést erőteljesen átalakították, melyen mindenképpen kívánatos az eredeti, egységes formák és színezés visszaállítása.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
2.	2384	közintézmény	Alpári u. 61. (53.) v. bankfalui iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Bankfalui Római Katolikus Iskola 1928. október 1-jén kezdte meg működését. Felépítése gr. Klebesberg Kunó vallás- és közoktatástügyi miniszternek, dr. Holló Béla polgármesternek és dr. Horváth Zoltán országgyűlési képviselőnek köszönhető. Az avatás 70 éves évfordulóján Klebelsberg Kunó arcképét ábrázoló emléktáblával emlékeztek meg.

2009-ben bezárták a kívül-belül impozáns iskolát, mert az Esélyegyenlőségi Törvény alapján nem lehet 25 %-nál magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya, ott pedig meghaladta az ötvenet. Az intézményt nagyon jó helyre építették, mert a város ezen részén nem volt másik iskola. Nagyon szép az épület környezete, füves focipálya, futópálya, arborétumszerű kert fogadta a 98 diákot. (Rekedt Nagy Zoltán v. iskolaigazgató közlése)

Jelenleg a Kapocs Szociális, Gyermekvédelmi és Egészségügyi Intézmény Hajléktalanok átmeneti szállása, Hajléktalanok éjjeli menedékhelye, Nappali Melegedő működik benne.

JAVASLAT

Mindenképpen mielőbb vissza kell állítani az eredeti funkciót, mert a közvetlen környék tanulói is egyértelműen az szolgálja, ha nem kell távolra utazniuk.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
3.	25	lakóház	Arad u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratív tömegformálású, alapjában földszintes saroképület, sarkán kétszintes, manzárdtetős, zömök, bástyaszerű toronnyal. A tagolt tetőkön préselt eserephéjalás. A főépület erőteljesen emelt párkánymagasságú. A sima, de a tagolt tömegeknek köszönhetően mozgalmas homlokzatfelületeket keskeny – hármas, illetve négyes ikercsoportokat alkotó – ablakok törik át egyszerű vakolatkeretézéssel hangsúlyozva. A saroktorony ezekkel erősített bástyajellege kiegészül a pillérekkel tagolt, tömör, magas téglakerítéssel – összességében erődre emlékeztetően.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
4.	51	lakóház	Arad u. 10. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát dekoratív fejezetű lizénák tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Az ikerablakokat egyszerű vakolatkeret fogja körül törtvonalú, illetve íves szemöldöksávval, bennük a nyílástengelyekben egy-egy négyzettel. A széles főpárkány szélén díszített deszka.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
5.	3028		Arany János u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A valószínűleg eklektikus lakóház átalakításával született, provinciális art deco modorú homlokzatot stilizált fejezetű lizénák tagolják jelenleg 1+2+2 tengelyképlet szerint, melyben a bal szélen durván stílusidegen ablakeserére került sor a két tengely összevonásával. Az alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött épület jobboldali nyílástengelyeiben törí át két pinceablak a vakolt lábazatot. A finom részletképzésű ablakszerkezetek felső része körül sima vakolatkeret, fölül kazettákra tagolt szemöldökmezővel. Ezen ablakkeretezéseket a tokosztók magasságában sima vakolatsáv köti össze. A tagolt, húzott főpárkány frízében kerek padlásszellőzők. A fődött, kötött kapukerethen új, alacsony deszkakapuszárnyak,

JAVASLAT

Az épületben jelentősek a fölvizesedések okozta problémák. Az ezzel kapcsolatos vakolatjavítás stílusidegen, osztás nélküli ablakeseréssel járt (bár enyhébb mértékben, mint a korábbi); mindezek erőteljesen kárára váltak az eredetileg mives és értékes homlokzatnak, és megkérdőjelezzik a védelem indokoltságát.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
6.	3033	lakóház	Arany János u. 17. – köz.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, eredetileg finom ornamentális részletekkel ékes homlokzat jelenleg följújtás közbeni (?), remélhetőleg helyreállítás alatti (?) állapotot mutat elemek hiányával, illetve mindössze jelzésével. Kár lenne, ha így maradna. (2007)

A földszintes, mára új eszeréphejafást kapott polgárház középrizalittal tagolt homlokzatának tengelyképlete: 1+2+1. Az épület szélein egy-egy kompozit fejezetű pilaszter, tükördíszes törzsén rozettával. Most vakolat nélküli téglafalsáv látható az összefüggő, tömbszerű könyöklők magasságáig; a pilaszterek mind erre támaszkodnak. A belső spalettás ablakokat is kompozit fejezetes pilaszterek fogják közre: a középrizaliton szegmensíves, kétfelől vízszintes szemöldököket támasztva. A középső nyílásközt dús, szalagdíszes gyölmölesfüzér ékesíti. A háromrészes, húzott főpárkány frizében, a nyílástengelyekben egy-egy padlásszellőző.

JAVASLAT

A fölvízcesedéssel küzdő épület lábazatának időközbeni burkolása – a nedvességet a falba bezárva – nem oldja meg a fölvízcesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
7.	2074	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, neorokokó hangulatú, földszintes lakóház hódifarkú cserépfödéssel. A homlokzatot kannelurás törzsű, ion pilaszterek tagolják; tengelyképlete: 2Iker+2+K. A középső tengelyközben – a ritmus biztosítására, felületkitöltésként – vízszintes szemöldök alatt fekvő gyémántkváder, alul bojtsorral. A volutás ítközölécű ablakok húzott vakolatkerete fölül – egy magában álló zárókö fölé ívesen fölmagasodva – egy-egy volutában végződik. A két szélen a húzott vakolatkeret törtvonalú, körívben megemelt szemöldökmezőt zár körül, amelyben gyümölcs- és virágfüzerek, valamint kartus foglal helyet angyalfejjel. A kereten kívül kétfelől egy-egy voluta. A szemöldök mindkét formánál megismétli a keret vonalát. Az udvarra deszka szárazkapu vezet rézkilincsesel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
8.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § a) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
9.				

Hatályon kívül helyezte a 7/2025. (

) önkormányzati rendelet 2025. március 29. napjától.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
10.				

Hatályon kívül helyezte a 4/2023. (II.9.) onkormányzati rendelet 2023. február 10. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
11.	2004	lakóház	Blandina nővér u. 2. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, eredetileg eklektikus, utóbb, az art deco idején eljellegtelenített homlokzatú lakóház rombuszpala födéssel. Az alapincézett, földszintes épület Bajcsy-Zsilinszky utcai oldalát enyhe kiülésű középrizalit tagolja; a tengelyképlet: K+3+3+1+3iker/3iker+2+2. A homlokzati szakaszokat lizénák szegélyezik, melyek a széles, háromrészes, profilozott főpárkány kigolyvásodásában is jelentkeznek. A magas, vakolt lábazat fölött a falfelületet fröcskölés borítja. Az ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak, részben lekerekített sarkokkal. A hármás ikerablakok szép arányúak és kidolgozásúak. A főpárkány frízében padlásszellőzők. A Bajcsy-Zsilinszky utca felől toszkán pilaszterek között mives, deszka szárazkapu rézkilincsel; magasan a kapu fölött profilos vakolatütkőr. A Blandina nővér utcára szegmensíves rácskapu nyílik, alul a tömör rugdosósávokon egy-egy rozetta.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
12.	119	lakóház	Csíksereda u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco módorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalageseréppel fődött lakóháza. A homlokzatot sajátos pilaszterek tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Lábazatán erőteljes, rusztikus – küklopszfalat idéző - kőburkolat. A fölül lekerekített sarkú ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze különleges, dekoratív szemöldökmezővel és egyszerű, húzott könyöklővel. A parapetsávon egyenletes, mezőtűri téglaburkolat. A főpárkányban dekoratív, geometrikus sorminta.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve a homlokzat egységes színezésére.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
13.	118/1	lakóház	Csík Szereda u. 3. – Marosvásárhelyi u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, földszintes, szalageszcéppel fődött, art deco modorú lakóház a *Tisztviselőtelepen*. Homlokzatán dekoratív vakolatmustra: pilaszterek, ablakkeretezés szemöldökmezővel, a tokosztók vonalában vízszintes, összekötő sávok, cakkosoros főpárkány díszített deszkaszegéllyel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
14.	5151	középllet	Damjanich János u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szecesszió és az art deco modorát mutató, földszintes, rombuszpalával fedött épület. A homlokzatot tagoló, három kannelurás lizénájából már csak egy van meg; a tengelyképlet: 2+2. Vakolt lábazata fölött a durva fröcskölés a finom vakolatmustrát alig hagyja érvényesülni. Az ablakok dekoratív vakolatkeretezésében még eklektikus reminiscenciák is jelen vannak; fölül törtvonalú szegmensíves szemöldök, a köztes mezőben jellegzetes szecessziós virágminta. A széles, tagolt, díszített deszkával szegélyezett főpárkányban konzolok utánérzése. Jelenleg a Rózsakert Vendéglő működik benne.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszincézés jelentősen javára változott.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
15.	5194	lakóház	Damjanich János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, vakolt lábazatú, földszintes, rombuszpalával fedött lakóház négyablakos homlokzatát kváderekre tagolt lizénák szegélyezik. A füles, szegmensíves vakolatkeret tengelyében egy keskeny, magas, szintén szegmensíves szemöldök. Egyszerű, húzott főpárkánya háromrészes. A ház mellett nyíló, kötött deszkakapujának újabb szárnyain fölül megmaradt a jellegzetes, díszített deszkasáv.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a korábbi, fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
16.	5150	lakóház	Damjanich János u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektika stílusát mutató, földszintes, hódfarkú bitumenes zsindellyel fődött polgárház négyablakos homlokzatát nyílásközönként kváderezett lizénák tagolják. A belső spalettás, szegmensíves ablakok sima vakolatkerete fölött annál dúsabb díszítés: törtvonalú, számárhátívszerű szemöldök alatt hatalmas zárókő, felszínén szecessziós virágmotívummal. A tagolt, húzott főpárkányban sima konzolok sora; a lizénák tengelyében a konzolokat alól megkettőzték egy díszes másikkal. A magas, nagyméretű, kötött kapu profilos párkányát leegyszerűsítették; fölül tympanonszerű oromzatban hatalmas zárókő lebeg.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatszínezés változása jelentősen javára vált az épület megjelenésének.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
17.	5171/1	lakóház	Damjanich János u. 29.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát két íves falmezőt eredményező lizénák tagolják; mindkét falmezőben egy-egy hármás ikerablak sima vakolatkeretben, a tokosztók magasságában vízszintes, összekötő sávval. Az épület mellett fődött, kötött deszkapu a jellegzetes, felső díszítő deszkasávval és rézkilincsel.

JAVASLAT

A közelmúltban fölüjtött épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
18.	92	lakóház	Dankó Pista u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagszeréppel fődött lakóháza. A homlokzatot sajátos, páros pilaszterekkel szegélyezett középrizalit tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze: a középrizaliton három részre tagolt, íves szemöldökmezővel és a könyöklő alatt magyaros mintával dekorált, rövid vakolatköténnel; kétfelől a félköríves szemöldökmező közepén sűrű nütözés között stilizált szürminta, a parapeten felületkitöltően vakolattükrök. A főpárkányban hagyományos és dekoratív, óriás fogsor hullámdíszsel.

JAVASLAT

A jelenleg is jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
19.	99	lakóház	Dankó Pista u. 9. (- Erkel Ferenc u. 1.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviselőtelep* art deco modorú, két utcára néző, földszintes, szalageseréppel fődött lakóháza. Dankó Pista utcai homlokzatát lekerekített vakolatkeretbe foglalt sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazathoz vak pinccablakok sora. Az ikerablakokat mintás vakolatkeret fogja össze; köztük a tokosztó magasságában vízszintes, összekötő vakolatsáv; a parapeteken kazettás tagolású, kiemelt vakolattükör. Az ablakok igen finom üvegosztása maga is díszíti az épületet. A főhomlokzat középtengelyében dekoratív vakolatornamentika.

JAVASLAT

A jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve az egységes – és a korábbihoz hasonlóan kevésbé kontrasztos – színezésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
20.	154	lakóház	Dankó Pista u. 10.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviselőtelep* jellegzetes tömegű, art deco modorú – ténylegesen igen sajátosan dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcsereppel fődött lakóháza. A homlokzatot esonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja a 1+3iker+1 tengelyképlet szerint, ahol az 1+1 szélső ablak a középsővel egyező szélességű, belső hármás osztással. A szabálytalan, rusztikus, küklopszfalszerű kőburkolatos lábazatban pinceablakok. A homlokzat szakaszait sima armírozás szegélyezi. Az ablakokat profilos, fehér kerámiakeret fogja körül, a középrizaliton meredeken letört sarkokkal, kétfelől a középső szakaszokon szegmensívekkel megemelve; kívül sima, lépcsőzetes vakolatkeret, szemöldökmező. A parapeteken sima vakolattükrök. Az alapjában egyszerű, geometrikus részletképzésű, visszafogott földszinttel szemben az oromzaton neobarokkos erkély erőteljes, kőszzerű konzolok tartotta erkélylemezrel és filigrán, kovácsoltvas ráccsal; az erkélyajtó fölött érdekesen hangsúlyos kiülésű, profilos kiváltó, fölötté számarlátíves felületekítettés napsugár-motívummal.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
21.	121	lakóház	Dankó Pista u. 19. – Csíkszereda u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviszlőtelep* jellegzetes, art deco modorú, két utcára néző földszintes, kontyolt tetején szalagesercéppel fődött lakóháza. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton nagyméretű, osztott, színesüvegű körablak. A rusztikus lábazat fölött az alapjában sima homlokzatokat a hármás ikerablakok díszítik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
22.	174/1	lakóház	Dankó Pista u. 22. (- Dózsa György u. 31.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratívnak szánt - három utcával határosan igen jelentős városképi helyzetben lévő -, részben alapincézett, földszintes, kontyolt tetején szalagesceréppel fődött lakóháza két utca összeszőgellése miatt különlegesen mély és keskeny előkert mögött. A három részre tagolt főhomlokzatot közepén manzárdtetős tetőfőlépítményben nyíló erkélyajtó, előtte filigrán, kovácsoltvas erkély hangsúlyozza. Az erkélyajtó fölött filigrán *IRÉNYLAK*. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze íves szemöldökmezővel.

JAVASLAT

Az alapjáiban gondozott állapotú épületnél megoldandók a főlvezesedés okozta problémák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
23.	331/4	középfület	Deák Ferenc utca 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapincézett, egyemeletes, szalageseréppel fődött, alapjában igen visszafogott homlokzatképzésű épületet egy enyhe kiülésű középrizalit tagolja a 2+3+3 tengelyképlet szerint. Sajátos módon a magas műkölabazathoz közel esően a földszinti ablakok összevont könyöklője alkot övpárkányt. A nagyméretű, finom tagolású ablakokat szegélyes vakolatkeretbe foglalták. Az épület egyetlen ékessége az első emelet különlegesen dekoratív aljú erkélye, melynek a mellvédrácsa azonban már csak egyszerű pálcarács. A hangsúlytalan főpárkányt is mindössze néhány profil alkotja.

A homlokzaton tábla állít emléket a hátrányos helyzetű, tehetséges fiúk támogatására 1946. október 26-án itt megnyílt *Móra Ferenc Népt. Kollégiumnak*. Az épület korábban a városi kórház Rendelő Intézetének adott helyet, ma a fogorvosi rendelőjeként működik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
24.	2005	lakóház	Dobó István u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát lizénák tagolják a 2+A+K tengelyképlet szerint. A nagyméretű, alul három, fölül két részre tagolt ablakok körül sima vakolatkeret fölül dekoratív, domborművű mustrás szemöldökmezővel, a könyöklő alatt igen rövid, füles vakolat köténnyel. A mélyen ülő, filungos ajtón rézkilincs; a szárazkapuszárnyak egyszerű, élszedett deszkából készültek. Mindkező fölött sima, mélyített vakolatütkőr; a kapu fölött kosárlív, az ajtó fölött lesarkított, zömök téglalap, mely megismétli az ablakokat fogadó falmező formáját. A kapu fölött régi házszámtábla.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzati felújítás során különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzatképzés műves elemeit, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
25.	2064	lakóház	Dobó István u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazaton vak pinceablakok sora. Följebb, a középrizaliton mintás téglaburkolat és egyenletes ritmusú kváderekből armozás. A korabeli ablakok körül hiányzik a vakolatkeretezés. A középső kettő fölött törtvonalú íves szemöldök rozettával; kétfelől zárókőből és tympanonból állnak a szemöldökök. A parapetsáv lesimított. A háromrészes, húzott főpárkány frízben padlásszellőzők. A fődött, kötött deszkakapu falkeretét kis, törtvonalú oromzat koronázza; a kapu rézkilincsel nyílik.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfőújítás során különös figyelemmel kell lenni a műves homlokzati elemek megőrzésére, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
26.	138	lakóház	Dózsa György u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot pinceablakok törik át. A rizalitokat vízszintesen nutozott lizénák szegélyezik; kicsi, merőleges gerincű, kontyolt tetőfömléptípusok is hangsúlyozzák; a jobboldalin fekvő tetőablakok. A fömlül lekerekített sarkú elemekből álló ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze; fömlül hármassívű, tagolt szemöldökmező sűrű nutozással. A profilos könyöklőket három, illetve négy kicsi, jelképes konzol támasztja. A háromrészes, tagolt főpárkány frizében négyzetekből képzett díszítősor. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak. A ház mellett tagolt oromzattal és sűrű nutozású vakolatmezőkkel díszített falkerethen vaskeretes deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
27.	176/7	lakóház	Dózsa György u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, szalageseréppel fődött, földszintes lakóház homlokzatát lizénák tagolják falmezőkre; a tengelyképlet: 2iker+2iker. A téglaburkolatú lábazat fölött az ablakokat vakolatkeret szegélyezi, fölül függőleges textúrájú szemöldökmezővel. A könyöklő alatt rövid, egy-egy farkasfoggal díszített vakolatkötény. A főpárkány egyszerű, húzott. Közös falkeretbe foglalt a nagykapu és a személybejárat; mindkettő lefestett trapézlemez szárnyakkal, melyek stílusidegen volta csak közelről érvényesül.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
28.	155	lakóház	Dózsa György u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, alápincézett, földszintes, esonkakontyos oromzatú, szegélyes középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2+1+2. A szalagcseréppel fődött, kontyolt tetőn az oromzatot míves csücsdíz is kiemeli. A téglaburkolatos lábazatot pinceablakok törlik át. Az ablakok dekoratív vakolatkeretbe foglaltak; a parapeteken mélyített vakolattükrök. Az oromzaton három keskeny padlásszellőző nyíl. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett – vele egyező kiképzésű foglalatban – deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
29.	156	lakóház	Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes, art deco modorú, földszintes, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2iker+3iker+2iker. A lábazaton vak pinceablakok. A szalageseréppel fődött, kontyolt tetőn az oromzatot mives csúcsdisz is kiemeli. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze magas, tagolt szemöldökmezővel. A szegélyes oromzaton három keskeny padlásszellőző. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett gyalogkapu nyílik a tömör téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
30.	166	lakóház	Dózsa György u. 23.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes tömegű – szerény építészeti értékekkel rendelkező - art deco modorú, földszintes, szalagsereppel fődött, esonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2+2iker+2. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze. A szegélyes oromzaton két keskeny padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
31.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
32.	3182	középlet	Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város, valamint a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium közös szándéka volt egy olyan postaszékház létesítése, amely lehetőséget biztosít távkábel-erősítő állomás létrehozásának a Budapest-Konstantinápoly-Angora között létesítendő kábel számára. A két utcára néző, (akkor még) Pázmány utcai telken a maga korában előfutárnak számító - modernista és funkcionalista - postapalota 1938-1939 között épült föl *Szabó Márton* és *Kovács Ferenc* okleveles építész-mérnökök tervei alapján; belsőépítészként vitéz *Bene Antal* műszaki főtanácsos és *Erdélyi Jenő* mérnök, gépészként *Fejes Pál* posta-segédmérnök működött közre. (*Urbán Miklós* né közlése) A közelmúltban följújítták az épületet, mely az archív kép tanúsága szerint nélkülözi az emeleti ahlakok zsalugátereit, valamint földszintjén nagy üzletportálokat kapott.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

1956.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
33.	5423	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg meglehetősen egyszerű, art deco modorú, földszintes, szalagszerűen fődött polgárház jelenlegi homlokzatképzése valószínűleg későbbi átépítés eredménye. Homlokzatát lapos lizénák tagolják, hálózatszerűen kiegészítve a tokosztók magasságában húzott, vízszintes vakolatsávval és az alapjában egyszerű, de igen széles főpárkány alsó és felső sávjával. A tengelyképlet: K+2iker+3iker+2iker. Működő lábazata fölött sűrűbb, illetve ritkább „esőtextúrával” borították a vakolatot. A lekerekített sarkú ablakok sima vakolatkeretet csak a vízszintes tokosztók fölött kaptak. A szerényen díszített, deszka szárazkapu hullámdíszes tokosztója fölött tarka üvegezésű fölülvilágító; a kapun réz zárcím.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatförlüjtés során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
34.	5421, 5422	lakóház, irodaház	Dr. Holló Lajos u. 8. Dr. Holló Lajos szülőháza	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza egyik főutcája tekintélyes – a városáért különösen sokat tett – névadójának, *Dr. Holló Lajosnak* szülőháza telkét időközben megosztották, s a műves polgárház északi felét durván lecsupaszították. A polgárház déli fele – szintén rendkívül méltatlan módon – a lepusztultság meglehetősen előrehaladott fokán állt 2007-ben. A városáért harmincegy esztendeig dolgozó képviselő 1859-ben született, az emléktáblát születésének századik évfordulóján állították.

Az eredeti homlokzatát őrző, déli rész tetejét új, préselt eszerép borítja fekvő tetőablakkal; az eljellegtelenített, északi részen szalagcserep. A középrizalittal tagolt, földszintes polgárház tengelyképlete: $2+(1+K+1)+2$. Az eredeti kiképzésű házrészben a fröcskölt vakolatú lábazat fölött erőteljes övpárkány. Az alapfal felület vízszintesen nutozott; a tokosztók vonalában lévő, sima vakolatsáv fölött finomabb nutokkal téglaburkolat hálózatát imitálták. A rizalit teljes felületét az utóbbi textúra jellemzi. A homlokzati szakaszok szélein váltakozó ritmusú armirozás. A belső spalettas, valutas létközölően ablakok két oldalán valószínűleg időközben fejezetüket veszített pilaszterek vakolatútkörrel és kannelurázással díszített törzsei. A parapeteken ezek posztamensei által közrefogott vakolatútkör. Gyémántkváderek támasztják a szemöldökköket, a középrizaliton törvonalú tympanont, kétfelől törvonalú szegmensívet. A háromrészes, tagolt, profilos főpárkány frízében padlásszellőzők. A lecsupaszított homlokzaton nyíló, vízszintes záródású szárazkapu még külön hangsúlyt kapott a főpárkány kiemelésével. A deszkakapuszárnyak fölött fölülvilágító. (2007)

JAVASLAT

Az épület ezen sajnálatos állapota mind annak frekvenciált helye, mind az utca névadója szempontjából feltétlenül és mielőbb orvoslandó volt, viszont ami született, az csak mindössze emlékeztet az eredeti művességű homlokzatra. A homlokzatszínezés itt mindenképpen orvoslandó, valamint kedvező lenne rekonstruálni a lecsupaszított épületrész homlokzatképzését.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
35.	3190	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 15. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A három utcára néző telek főutcai, földszintes, szalageseréppel fődött, alapjában igen koros lakóházának jelenlegi, egyszerű homlokzata utólagos átalakítás eredménye. Tengelyképlete: 1+4+1+K. Vakolt lábazata fölött lesimitott, fröcskölt felületképzésű vakolat. A félköríves záródású ablakok körül sima vakolatkeret; az ablakok egyikén spaletta. A szintén félköríves záródású bejáratban art deco korabeli, filungos ajtó nyílik. Húzott főpárkánya is leegyszerűsített.

A teleknek a közre néző, másik, alapincézett épülete is figyelemreméltó art deco modorú homlokzatképzésével és 2007-ben még egyforma, kellemes arányban tagolt, nagyméretű ablakaival, fölül szegmensíves, nütözött szemöldökmezőkkel; mára két ablakot lecseréltek. A két ház között farkastogas díszítésű, vakolatlan, tömör téglakerítés tagolt lejezetes pillérekkel.

JAVASLAT

Mindkét épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
36.	5368	középület	Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Belső portál

A *Kiskun Kapitányság* 1876. évi megerendszerbe olvasztását követően a volt székházban működött a jogszolgáltatás. A bíróság és a telekkönyvi hivatal új épületet ennek közelében – a régi *Postaház* helyén – 1929-ben kapott *Orbán Ferenc* (1874-1961) terve alapján. A kivitelezés a szegedi *Erdélyi András* vállalásában, helybeli mesteremberek közreműködésével egy szűk esztendő alatt

lezajlott. A kő- és műkőmunkákat *Ujszászy János* és *Majláth József* végezték. Az irodákat egyedi készítésű íróasztalokkal szerelték föl. (A telek Tompa utcai részen, különállóan börtönt is emeltek, melyben 1962-től – telekmegosztással – egészségügyi feladatokat láttak el.)

Az alapincézett, egyemeletes épületet bástyaszerű torony tagolja, és új, hódfarkú eszerép fűdi. A tengelyképlet: 3+1/1/1+1vak/2+1+4+1+4+1+1vak. A főutca felől a homlokzatot tömör attikával koronázott rizalitok tagolják, melyeket armirozásként vízszintesen nűtozott, függőleges, műkö sáv szegélyez. A pinceablakokkal áttört, műkö lábazat fölött fröskölt, kőporos vakolat. Az ablakokat sima vakolatkeret övezi; övpárkányt képez az összefüggő, emeleti könyöklő. Az áttört mellvéddel szegett bástya felső szintjének főutcai oldalán félköríves záródású ablak, melynek motívuma megismétlődik a másik oldalon, valamint a rizalitokon. Fölül magas, tagolt, húzott a főpárkány. A mives, filungos bejárat üvegezett mezőit és a fölüvilágítót kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
37.	5354	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 26.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art déco modorú, földszintes és beépített tetőterű, szalagszerűen fődött épület homlokzatát esonkakontyus középrizalit tagolja műves csücsdisszel. A tengelyképlet: 2+3iker+2, melyből három tengelyben ajtó nyílik. A magas lábazon jelenleg új, kőburkolatot imitáló, mázas kerámiaburkolat. A homlokzatot nagyvonalú, dekoratív vakolatornamentika borítja kissé esetlegesen összeválogatott elemekből. A középrizaliton stílusidegen, az ornamentikát nem tisztelő, zöld hullámlemez előtettő durva vaskonzolokon. A tetőbe – a tetősík megemelésével – álló tetőablakokat építettek.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint kedvező lenne a homlokzatszinezést visszafogottabbá változtatni. (A korábbi, hagyományos méretű nyílászáróknak nagy üzletportálokra való cserélése a homlokzat minőségének határozottan kárára vált.)

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
38.	3221	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 27. – Kőrösi Csoma Sándor u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában átalakított, plasztikusság nélküli homlokzatképzésű, földszintes, szalagesercép fődésű polgárház, a mellékutca felől háromtengelyes melléképülettel. A főépület tengelyképlete: 2+2vak/2+2+2, mely utóbbi, főutcai tengelyeken három üzlet osztozik háromféle kialakítású kirakatablakokkal és bejárattal. A vakolt lábazat fölött a fröcskölt felületű homlokzatok lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkre osztottak. A mellékutca felől mindkét épületen hagyományos formájú ablakok sima vakolatkeretben, fölül magas, törtvonalú íves szemöldökmezőkkel. Széles, húzott főpárkánya egyszerű.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a főhomlokzat jobb szélső részénél az eredeti ornamentika visszaállítása, valamint az oldalhomlokzatra kitett légkondicionáló áthelyezése kevésbé zavaró helyre.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
39.	5318	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasdy Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco stílusban átalakított, földszintes, szaláncseréppel fedett polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött dekoratív hálózat borítja a homlokzatot: a műves tokosztójú ablakok körül sima vakolatkeret, mely fölül magas, kanneluraszerű textúrával kitöltött, cakkos aljú szemöldökmezőt is közrefog; a vakolatkereteket alul téglalapok sormintája, fölül a háromrészes főpárkány alsó sávja köti össze. A főpárkányt fölül díszített deszka szegélyezi. A kötött kapukeret fölött tekintélyes, szegmentiíves oromzat; a nyílásban stílusidegen, bádóg kapuszármnyak.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
40.	3232	lakóház üzlettel	Dr. Holló Lajos u. 39.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcsereppel fedött épület homlokzatát lizénák révén lekerekített sarkú falmezők tagolják a 2+1+1+A tengelyképlet szerint. A díszített tokosztójú, hagyományos formájú ablakok sima vakolatkerete fölött háromkaréjos szemöldökmező. A boltajtót összecusukható spaletták védik. Az egyszerű, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett lépcsőzetes oromzatú, kötött deszkakapu rézkilincsel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
41.	4811.4812	lakóház	Fadrusz János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idején leegyszerűsített, földszintes, nyeregtetején szalagsereppel fődött polgárház homlokzatát két posztamens között kosárríves attikával koronázott középrizalit tagolja. A tengelyképlet: 2+2+K+2+2. A belső spalettás ablakok tokosztója díszített. A középrizalithban nyíló, kosárríves záródású, háromszárnyú, filungos, fakapu felső részén, a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint megoldandó az egységes homlokzatszínezés.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
42.	4578	lakóház	Gárdonyi Géza u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát stilizált fejezetes lizénák tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Lábazata és az ablakkönyöklök vakolatlan téglából valók. Az ablakokat sima vakolatsáv fogja közre fölül ívesen lesarkított, nütözött szemöldökmezővel. A széles, tagolt főpárkány frizében hasonlóan lesarkított, ruzstikus vakolattükrök és padlásszellőzők váltakoznak. A közelmúlthan mind a négy, hagyományos kialakítású ablakot stílusidegen, széles, műanyag keretű, osztás nélküli cserélték külső szekrényű, műanyag redőnnyel.

JAVASLAT

Egy esedékes homlokzati felújításnál megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint vissza kell állítani az eredeti kialakítású ablakokat.

2007.

2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
43.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
44.	2783	lakóház	Jász u. 1.- Bajesy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített, két utcára néző, földszintes, szalagszerűen földött lakóház főhomlokzatát középrizalit tagolja a 2/3+2+1 tengelyképlet szerint. Az épület két tulajdonos kezében van, ami megmutatkozik abban is, hogy a sarok felőli részen sima, a túlsó részen kváderezett törzsű lizénák szegélyezik az épületsarkokat, az egyszerű, háromrészes főpárkányban enyhe golyvázattal. Az eklektika korából fennmaradt ablakok körül sima, lekerekített sarkú vakolatkeret. A főhomlokzaton, a középrizalit melletti, egyedülálló nyílástengelyben mindössze egy kiesi fürdőszobaablak. A főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak. Igen ritka a sarokon látható, mives vízgyűjtőtűst.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. A homlokzatszínezés egységesítendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
45.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
46.	1989	lakóház	Jókai Mór u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikára emlékeztető, art deco kori homlokzatképzésű, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét hódfarkú cserép fűdi. A vakolt lábazat fölött téglával burkolt a tagolatlan falfelület, mindössze eltérő színű téglá szegélyezi. Az öt ablaknyílást sima vakolatkeret fogja közre fölül magas, nűtozással boltívet imitáló, törtvonalú szemöldökniezővel. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. Az épület mellett, tympanon alakú oromzattal megemelt, téglával burkolt falkeletben egyszerű deszkakapu díszített fém ütközőesikkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
47.	1891	lakóház	Jókai Mór u. 27.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tekintélyes, gazdag homlokzatképzésű, eklektikus, alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött polgárházat kissé leegyszerűsítették. Homlokzatát kettőzött, kompozit fejezetű pilaszterrel közrefogott középrizalit tagolja a K+2+2+2 tengelyképlet szerint. A kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött az összefüggő, keskeny könyöklők övparkányt képeznek; alattuk a részben kannelurázott törzsű pilaszterek posztamense helyett mindössze íves konzolok. Az ablakok körül szerény profilozású vakolatkeret, fölötté állókonzolokon vízszintes szemöldök, közbül mélyített vakolattükrös. A deszka szárazkaput egy-egy fél toszkán pillér fogja közre. A háromrészes, finoman profilozott főparkány vakolattükrös frízben padlásszellőzők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
48.	1896	lakóház, rendelő	Jókai Mór u. 33.	helyi védelem alól törlendőnek javasolt

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Építészeti értékekkel nem rendelkező, földszintes ház. A főépítész úr kifejezett kívánságára szerepel továbbra is a védett épületek között.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
49.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
50.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSÉG
51.	1788	lakóház	Kalmár József u. 22.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában emelt, földszintes, kontyolt tetején szalageseréppel fődött, szabadon álló, családi ház. Főhomlokzatát középrizalit tagolja, melyet manzárdtetős fölépítmény hangsúlyoz kiemelt, függőleges fapálcás padlásablakkal. A tengelyképlet 3iker+3iker+3iker. A vakolatlan téglalábazat fölött kőporos fröcskölés. A szerényen díszített, hármas ikerablakokban két keskeny fog közre egy normál kétszárnyút. A homlokzat ékessége a profilos, alul cakkssorral, fölül díszített deszkával szegett főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
52.	1171	szálláshely	Kalmár József u. 28. – Szentesi út	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, lesarkított, emeletes, szalageseréppel fődött ház homlokzatát lizénák tagolják az 1+1/vak/1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a földszint vízszintesen műzozott, az ablakok fölött kőboltív és zárókö jelölésével. Az emeleten a lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkben nyílnak a sima vakolatkeretbe foglalt ablakok, fölül négyzetekkel díszített szemöldökmezővel. A szélső nyílástengelyben háromszárnyúak, belül kétszárnyúak az ablakok; a vak lesarkításon a földszinten látható a műzozott nyíláskeretezés. A kevés profilú főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tetőn kicsi, trapéz alakú, padlásablakok és gömbös esücsdíz. A közelmúltban lezajlott ablakeserékre az eredeti formák lehetőség szerinti hűségese követésével került sor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
53.	2	lakóház (üzletekkel)	Kazinczy u. 1. – Korona u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félegyháza által fölvetett, new yorki Speyer-kölesönből emelték 1926-1927-ben, *Morbitzer Nándor* (1874-1950) tervéi szerinti. A bérpalotában a város vezető tisztviselőit látták el elegáns bérlakásokkal. A kivitelezést a budapesti *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.*, valamint helyi szakemberek végezték.

A későeklektikus, art deco modorú, két utcára néző, lesarkított tömegű palota homlokzatképzését a motívumok kissé sajátos, túlhajtott variálása jellemzi. Az alapincézett, háromemeletes épület tengelyképlete: 1+3+1/1(3)/1+4+K+4+1. A tekintélyes méretű homlokzatokat sarokrízalitok, kétszintes zárterkélyek (tetejükön nyitott erkéllyel), valamint a nyílászorokban háromszintes, vízszintesen nutozott törzsű pilaszterek tagolják stilizált fejezettel (az utóbbiakban két darab füzéres trigliffel). A működő lábazat fölött vízszintes nutozás borítja a földszintet, az emeleteket csak a rizalitokon. Armirozás a zárterkélyeket, valamint csak a második emelet rizalitjait szegélyezi, az utóbbiak fölött pilaszternyi magasságúra megnyújtott triglifek egyszerű, stilizált fejezettel.

A földszinten portálok, valamint néhány nagyméretű, elfogadható tagolású ablak és stílusidegen rács. Az első emeleti ablakok fölött egyszerű, vízszintes szemöldök; a rizalitokon íves füzérkeretben színezett városcímer. A második emeleten triglifek által tartott, magas, vízszintes szemöldökök vakolattükörrel; a parapeteken két függő füzér között magas vakolattükör. A legfelső szinten sima, alul füles, szegélyes vakolatkeretezés.

Övpárkányt az első emeleti ablakok összefüggő könyöklője alkot. A sajátos, fogsordíszes főpárkányt két sima konzol, valamint a pilaszterek fölött két stilizált triglif páros ritmusa tagolja; a rizalitokon ugyanazok váltott ritmust képeznek.

A Kazinczy utca felőli, kétszárnyú kapu nyílástengelyét kétszintes zárterkély hangsúlyozza, tetején áttört működő mellvéd, a posztamenseken nagy vázákkal. A jelképes fejezetű, kannelurázott lizénák közé foglalt bejáraton négyzet alakú táblázatok. A Korona utca felől hasonló szerkesztésű, de egyszárnyú és hangsúlytalan megjelenésű a bejárat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
54.	4773	középlet	Kossuth Lajos u. 31. v. polgári fiúiskola, v. Petőfi Sándor Ált. Isk., Waldorf Alapfokú Iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az iparos-tanonciskolában 1926-ban polgári fiúiskola kezdte meg működését. Osztályainak párhuzamosítását követően új, nyolctantermes épület szükségességéről született döntés 1936-ban. A megvalósításhoz a következő évben – a tervpályázat költségigényesebb, nyertes pályaterve helyett – a szintén pályázott *Kanizsay Nagy Imre* (1895-1972) városi főmérnök új, erősen költségkímélő tervét választották. A kiviteli munkák *Kingel János* irányítása alatt, a kecskeméti *Rusz Ervin* mérnök vállalkozásában zajlottak. Még így is külön problémát jelentett a második emelet építési költségeinek előteremtése. A végül kétemeletes iskola avatására 1939-ben, a tanévnyitáskor került sor. 1949-ig *Állami Szent István Polgári Fiúiskola* nevet viselt; akkor vette föl *Petőfi Sándor* nevét. Jelenleg Waldorf Alapfokú Iskola működik benne.

Tekintélyes méretű, kétemeletes, alapjában sima tömbjét a főhomlokzat síkjának aszimmetrikus eltolásával, valamint az összefüggő, profilos könyöklők révén hármassával összefogott, hatalmas, de arányosan osztott ablakokkal tagolták. A tengelyképlet: 3/tömör fal+2x3+K/3. A mindennek előtt a funkciót szolgáló, diszitetlen homlokzatok egyetlen ékessége a homlokzati sík eltolásánál, pilléres belépőből nyíló, tagolt bejárat cifra kilinesével, az üvegezett mezők előtt dekoratív, kovácsoltvas rácsok.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
55.	2846	lakóház üzlettel és a melléképület	Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus, két utcára néző, lesarkított tömegű, alápincézett, földszintes, szalageseréppel fődött polgárház főhomlokzatát középrizalit tagolja. A tengelyképlet: nyílás nélkül/A/2+2+2. A két kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött a főhomlokzat szakaszait finoman nűtozott felületű armirozás szegélyezi. Az egymástól a megszokottnál szélesebb nyílásközöket kétféle, tagolt kontúrú, dekoratív, kiemelt vakolattükörrel főtötték ki. Az ablakok húzott, záróköves vakolatkerete fölött két triglifszerű konzol tartja a középrizaliton a szegmentíves, kétfelől a vízszintes szemöldököt. A lesarkításon az ablakoknál jóval egyszerűbb kialakítású boltajtó nyílik fölülvilágítóval. A húzott főpárkány frízében padlásszellőzők sorakoznak; fölül deszkaszegély.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfölvilágításnál különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzati elemeket, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
56.	2894	lakóház	Kun u. 55. - utca	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviselőtelep* jellegzetes épületeihez hasonló, art deco modern, két utcára néző, földszintes, kontyolt tetején szalageseréppel fődött lakóház. A főhomlokzatot esonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton hármasszellőző. A húzott profilos főpárkányt cakkos vakolatsáv teszi dekoratívvá. Sima vakolatszegély keretezi a középrizalit hármasszellőzőjét, valamint kétfelől a két-két hagyományos formájú ablakot.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
57.	4751	lakóház	Liszt Ferenc u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény, art deco modorú, tagolt tömegű, földszintes, szalageseréppel fődött, előkertes lakóház jellegzetes motívuma a csonkakontyos oromfallal előreugró, bőséges üvegezésű veranda, melyen vakolatszegéllyel kísért, félköríves és kosáríves nyílások sorakoznak mindössze karsú pillérekkel elválasztottan. Rajtuk kívül vízszintes záródású és újabb, jellegtelen nyílászárók is láthatók; a korabeli ablakok tokosztóját hullámvonal díszíti. A húzott főpárkány egyszerű; két húzott vakolatsáv fogja közre az oromzat hármás iker padlásszellőzőjét.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
58.	4993	lakóház	Lónyai u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában ténylegesen különlegesen dekoratív homlokzatú a földszintes, szalageseréppel fedött, 2+2 tengelyképletű lakóház. A stílusidegen köcsikokkal burkolt lábazat fölött lizénászerű vakolatsávok tagolják a homlokzatot sűrűn nűtozott vakolatmezőkkel. A belső spalettás hullámdíszes tokosztójú ablakok fölött három-három zömök téglalaphból képezett szemöldöksáv. A hagyományost visszaidéző, széles főpárkányon jelképes profilok és hullámdíszes deszka. Bejárata a megszokottnál alacsonyabb, új deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés visszafogottabbra változása kedvező, a keskeny köcsikokkal burkolt lábazat stílusidegen.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
59.	4992	lakóház	Lónyai u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagszerű fődött lakóház homlokzatát lizénászerű vakolatsávok tagolják az 1+1+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölt vakolat borítja a falat. A négy, hullámvonalas tokosztójú ablak közül egy-egy széles, háromszárnyú nyíllás fog közre két keskenyebb kétszárnyút. A széles, nagyvonalú elemekkel tagolt főpárkányt profilos deszka szegélyezi. Az új deszkakapu fölött apácarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
60.	4981	lakóház	Lónyai u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház egyszerű eszközkészletű homlokzatát jelképes lizénák tagolják a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A belső spalettás, igényes kivitelű ablakok között magas, szegélyes, mélyített vakolattükrök; a nyílások a papapetmezőkkel és a sűrűn nutozott szemöldökmezőkkel összefűzött egységet képeznek. A ház mellett díszített a kötött deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
61.	55	lakóház	Marosvásárhelyi u. 11.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, földszintes, lépcsőzetes oromzattal hangsúlyozott, középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2iker+3iker+2iker. A szalagscreppel fődött, kontyolt tető előtt az oromzaton vak iker-padlásablak. A lábazon téglaburkolat. A műves osztású ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak. Az igen széles főpárkányban geometrikus diszítősor. A ház mellett a helyben jellegzetes, vaskeretbe

foglalt bádóskapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
62.	479	lakóház	Mártírok u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött polgárház homlokzatát téglapilaszterek tagolják a 3iker+3x2iker+3iker tengelyképlet szerint. Az egyetlen pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött, a könyöklők magasságában téglából kirakott övpárkányig téglaburkolat borítja a falat. A vakolatkeretbe foglalt ikerablakok fölött kétféle hármasisves szemöldökmező sűrű nűtozással. A széles, egyszerű kiképzésű, díszített deszkával szegett főpárkány frizét mélyített négyzetek sora tagolja. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

lent: 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
63.	143, 144		Mezősi Károly u. 1-3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcsereppel fődött lakóház visszafogottan tagolt homlokzatán a nyílások a 2+4+2 tengelyképlet szerint sorakoznak. A díszített tokosztójú ablakok körül dekoratív vakolatdísz: a parapeten mélyített vakolattükör; fölül hárombojtos szemöldökmező. A széles főpárkány egyszerű, húzott.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfőújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységes homlokzatszínezés szükséges.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
64.	148	közintézmény	Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. v. munkásotthon, ma óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1912-ben a Kossuth Lajos utcai *Fridl-vendéglőben* *Munkás-Otthon* alapították a szervezett munkásmozgalom és munkáskultúra számára; székházukat – az akkori nevén Kolozsvár utcában – a város által adományozott telken és pénzügyi támogatásával, 1929-ben avatták a *Szociáldemokrata Párt* országos vezetőinek jelenlétében. „Ebben a házban működött a munkásotthon 1929-től 1936-ig. Épült a dolgozók összefogásával. MSZMP Városi

Bizottsága 1983. márc. 21.” (emléktábla) Az épületet 1936-ban a *Levente Egyesület* vásárolta meg, melynek nagy, vésett betűs főlirata ma is látható az épületen (*Leventeotthon*). 1945 után átalakították és hővítették; 1948 óta napközi otthonos óvodaként szolgál.

Az art deco modorú, földszintes, két utcára néző, lesarkított tömegű háznak mindössze a hosszoldalán nyílnak nagyméretű, hármás ikerablakok. Sajátos módon ezen homlokzat legszéleire helyezték a kannelurázott törzsű pilaszterekkel közrefogott sarokrízalítot; főpárkánya helyén az említett főlirat; fölötté a esonkakontyos, oalksorrall szegélyezett oromfalon dekoratív keretezésű, lesarkított, finom osztású padlásablak. A szintén finoman osztott ikerablakokat egységesen szegélyes, sima vakolatsáv keretezi, fölül tagolt, hármásívű, sűrű nütözású szemöldökmezővel, alul széles könyöklősávvall. A tengelyképlet 3iker+4x3iker. Az épület keskeny lesarkítására mindössze egy rövid, háromrészes párkányszakaszt helyeztek húzott profilokkal, a frízben három triglif között két füzér. A hangsúlyos, húzott főpárkányt deszkával szegélyezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Dózsa György utcai munkásotthon avatása fővárosi szociáldemokrata pártvezetők jelenlétében (1929); 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
65.	1855	lakóház üzletekkel	Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben épült *Fábián László* tervei alapján, sajátos dekoratív szecessziós stílusban.

Sajátos módon tűzfalszerű bütövel néz a városképileg különösen fontos térre. Telkének tér felőli oldala mentén – már korábban – egy alacsony, kvalitását tekintve jelentéktelen épület csatlakozott hozzá; a közelmúltban a reklámfelületként használt bütő ele építettek egy brutális megjelenésű, teljesen reklámokba csomagolt pincejárót. Az eredetileg csak lakóházként szolgáló polgárház maga is – üzletek kialakítása során – sajnálatosan stílusidegen, hátrányára váló nyílás-átalakításokat kellett elvezényeljen.

Az alapincézett, földszintes, kettős hődfarkú eserepfödésű polgárház tetőterét részben beépítették, amit fekvő tetőablakok jelenléte mutat. A vakolt lábazatot átöröki a pinceablakok. A homlokzat egészét hálószerű teljességgel beborítja a kis plasztikájú, de igen dekoratív műstra. A falfelületen a dekoratív felületi plasztikát kevés, pontszerű, mázas kerámiadisz egészíti ki; összességében érződik némi esetleges, magyaros jelleg. A nyílások körüli díszítő motívum magas zárókot idéz: alul rövid, íves vonalú vakolatkötény.

A falfelületet lizénák tagolják az (A+1)+(A+1)+2+2 tengelyképlet szerint, ahol a két boltajtót egészen frissen nyitották ablakok helyén. A pince miatt emelt padlószintet csak igen magas előlépcsővel lehet elérni, melyet stílusidegen csomópéval burkoltak; az új ajtók ugyanezért mélyen ülök. A kényelmes méretű, hagyományos ablakok ltközölécét kevés díszítéssel láttak el; a két újonnan gyártott, hőszigetelő üvegezésű ablaknak a többitől való eltérése nyilvánvaló. A hangsúlytalan, liúzott főpárkányban a konzolokra utal a kerámiadiszek ritka sora.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
66.	1762	lakóház	Molnár Béla u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Egy négyemeletes lakóház szomszédságában meghúzódó, valószínűleg eklektikusból átalakítottan art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház. Homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek maradványai tagolják a 2iker+ 3iker+ 2iker tengelyképlet szerint. A lábazon rusztikus felületű, téglalap alakú kölcemből álló burkolat textúrája látható. Az ikerablakokat keretező, sima vakolatsávok egyúttal összefogják a sűrű nűtozású, magas szemöldökmezőt, valamint a mélyített vakolattükrös parapetet is. A húzott, tagolt főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett szép, törtvonalú íves oromzatú falkeretben jellegtelen, rozsdás bádogkapu.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölvújítás során kiemelt figyelemmel kell megörizni, illetve visszaállítani a homlokzati elemeket, egyúttal megoldani a fölvízescedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
67.				

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
68.	521, 522		Móra Ferenc tér 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, részben átalakított és lesimitott, földszintes, új eserephéjalású épület homlokzatát aszimmetrikusan elhelyezett középrizalit, valamint toszkán jellegű pilaszterek tagolják az $(A+1)+(1+A)+(1+A)+2$ tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a gazdag ornamentikájú homlokzatot. A középmagasságban osztott ablakokon pilaszterként díszített ütközőlécek; kétfelől zömök, kompozit fejezetű pilaszterek magas, gazdagon tagolt, erőteljes, vízszintes szemöldököt hordannak. Az össze függő, profilos könyöklők övparkányt képeznek. A széles, húzott főparkány frízében kevés padlásszellőző.

A homlokzaton utólagosan három ajtót nyitottak, melyből ráadásul egy előzmény nélküli (nem ablakból alakították ki). A középrizalit két nyílástengelyében, lesimitott falfelületben finom részletképzésű portálokat építettek be műanyag redőnyökkel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
69.	526	lakóházak	Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A magyar szocreál (szocialista realizmus) építészete leginkább az új, nagyméretű építkezéseknél bontakozott ki, kialakulását az adott politikai-ideológiai elvárások (marxizmus-leninizmus) mellett a megnövekedett társadalmi igények (lakáshelyzet, iparosítás, migráció) és a magyar építőipar szakmai, technológiai tradíciói, illetve kapacitása közti ellentétek is táplálták. Erősen archaizáló és eklektizáló irányzat volt ("sztálinbarokk").

A dolgozó osztályok életét bemutató művészetet ötvözték a diktatúrák által kedvelt monumentális-heroikus giccsel. A szocreál alig pár éves mellékágány volt a magyar kultúrában: szovjet mintára, parancsra vezették be Rákosiék 1949-ben; négy év múlva azonban Sztálin meghalt, addig hű alattvalói pedig gyorsan megtagadták hatalmának dogmáit, így a szocialista realizmust is.

A jelenleg egy tömegbe fogott, három négyzetes lakóház is - ezen alkotó irányzat megnyilvánulásaként - 1951-ben épült; ma már kordokumentum. Fő jellegzetessége a reneszánsz mustrák közé foglalt bejáratok és a néhány, csücsiveket soroló, kovácsoltvas rácsú erkély. Az újdonságnak számító, négyzet alakú ablakok körül sima vakolatszegély. Városképileg még ma is erősen túlnéretezett.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
70.	528	irodaház	Móra Ferenc tér 9. Ipartestület	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, préselt eseréppel födött székház homlokzatát csücsdészes és csonkakontyos oromfallal hangsúlyozott középrizalit tagolja a K+2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a falfelületen erőteljes, festéssel is kiemelt nűtozás köburkolatot imitál. A rizalitot volutás és lüzéres fejezetű pilaszterek szegélyezik; az általuk tartott párkány magasságáig a rizalitot is beborítja a nűtozás. A pilaszterek fölött, az oromfalat közrefogóan egy-egy süveges posztamens; az oromfalon keskeny, hármasker padlásablak nyílik. A nyílástengelyekben szegmentíves záródású, új gyártású, osztott portálok alsó, lömör sávval, hőszigetelő üvegezéssel, a régi díszítés szerény jelképezésével: fölül a nűtozásból képezett, magas boltóvvel. A bejárat szintén új gyártású, finom részleteképzésű, filungos fakapu; üvegezését dekoratív vasrács védi. A bejáratot portikusz fogja körül: stilizált fejezetű lüzénák tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak; fölülte sajátos módon szokatlanul magas, sima falfelület a főpárkány fölé emelkedő, törtvonalú íves oromzattal. A széles, tagolt, profilozott főpárkányt díszített deszka szegélyezi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
71.	2076	lakóház	Móra Ferenc u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 3. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpalával födött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül szegélyes vakolatkeret, fölül törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmezővel. A húzott könyöklők alatt törtvonalú íves, rövid vakolatkötény. A deszka szárazkapu fölött egyszerű, felületkitöltő vakolatdísz. A széles, kleszi kiülésű löpárkány frízében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nütözött sáv a középső homlokzatszakszon.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
72.	2077	lakóház	Móra Ferenc u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 1. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, új, préselt eséréppel fedött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül a szegélyes vakolatkeret csak a tokosztók vonala fölött van meg. A nyílások fölött törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmező. A deszka szárazkapu felső részén a jellegzetes díszítés visszaidézése. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frízében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nutozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megelőzve a korábbi, jelentős felvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
73	3205	lakóház	Oskola u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A stílustalan, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét rombuszpala fűdi. A homlokzat tengelyképlete: 2+2. A téglalábazat fölött az ablakok összefüggő, sima könyöklője övpárkányt képez. Afölött erőteljes, páros ritmusú, vízszintes műtozás borítja a falat. A nyílásokat sima vakolatkeret fogja körül fölül íves szemöldökmezővel. A széles főpárkány egyszerű. (Az épület a főépítész úr kérésére maradt a védettek között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
74.	3210	lakóház	Oskola u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház alapjában tömegével figyelemreméltó. Vakolt lábazata fölött a homlokzatot a középrész letört esücsdísű, csonkakontyos oromzata, valamint lizénák tagolják a 2+3iker+2 tengelyképlet szerint. A széles, illetve ikerablakokat szerény, ívelt vakolatsáv fogja össze. A szerényen tagolt főpárkányban egy-egy négyzet jelöli a nyílástengelyeket. Az épület mellett törtvonalú oromzatos falkeretben, díszített fagerenda kiváltó alatt deszkekakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
75.	3092	lakóház	Petőfi Sándor u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A 2007. évi leírás szerint: az art deco modorú, alápincézett, földszintes lakóház kontyolt tetőzetét szalacserep fűdi. A középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: 2iker+2iker+2iker. A középrizalított hangsúlyozó, esonkakontyos oronzaton hármás padlásablak és markáns csücsdész. A mosott látszókvacs lábazatot pinceablakok törik át. Az alapfal felületet fölül lépcsőzetes vakolatkeret szegélyezi. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze közös, magasan fölnyúló, ferdevonalú szemöldökmezővel. A középrizalított ikerablaka fölött málló kvacs-textúra látszik. A parapeteken kiemelt vakolatmező széles, függőleges nütözással. Az udvarra deszkakapu nyílik.

2017-re az épület homlokzatának 2/3 részén eltávolították az eredeti ornamentikát, az összes, finom osztású ablakot lecserélték műanyag keretű, osztás nélküli, sőt az egyik nyílástengelyben ajtót nyitottak.

JAVASLAT

Az eljellegtelenített homlokzaton az eredeti, műves megjelenést biztosító elemek visszaállítandók, a színezés egységesítendő, valamint kezelendő a fölvizesedés okozta problémák. Jelen formájában kérdéses, hogy méltó-e a helyi védelem minősítésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
76.	3101	lakóház	Petőfi Sándor u. 13. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, új, préselt eseréppel fődött lakóház. Homlokzatát stilizált fejezetű lizénákkal szegélyezett középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A mélyen ülő ablakok körül éppen csak díszített vakolatkeret; fölötté tőle független, a rizaliton tympanonos, kétfelől vízszintes szemöldök. Az egyszerű főpárkányt széles, lécborítású cresz egészíti ki. A ház mellett, a köz felé esően félköríves oromzatú falkereiben deszkakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a homlokzatszínezésben a tagozatok kevésbé erőteljes és élénk színű hangsúlyozása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	IRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
77.	3113	lakóház	Petőfi Sándor u. 25.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített eklektikus stílusú, földszintes, kontyolt tetején korábban patinás hódfarkú, ma már préselt eséréppel fedött lakóház homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Az alacsony, vakolt lábázat fölött téglaburkolatban a tagozatok vakoltak. A belső spalettás ablakok sima vakolatkerete fölött hasonló kiképzésű tympanon; az összefüggő könyöklők alatt rövid, sima vakolatkötény. A könyöklőkön kívül a tagozatok hálózatot képző voltához járul hozzá az ablakokat a tokosztójuk, valamint a szemöldökök magasságában, vízszintesen összekötő vakolatsáv. A pilaszterek széles főpárkányt hordanak. A ház mellett, tömör téglakerítésben, pillérek között stílusidegen, alumínium trapézlemez kapu. Az udvarban nyitott, mindössze egy kisebb részén beüvegezett a pilléres tornác.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, egyre jelentősebbé váló problémák, amit a lábázat cemeutes javítása csak tovább fokozott. Sajnálatos a kapupillérek elbontása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
78.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
79.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR- SZÁM 80.	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG

Harályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
81.	539	v. lakóház, üzlet	Szegedi út 7.	helyi védelem.

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Földszintes, szalagszerűen fődött, részletgazdag homlokzatképzésű, eklektikus lakóház. A homlokzat ablakszemöldökök alatti sávjának motívumait elnagyoltan állították helyre. A középrizalittal tagolt épület tengelyképlete: 2+2+2. A műkö lábazat fölött a sima felületű kváderekkel armirozott rizaliton köburkolatot imitáló, finom nütözés. Az ablakok egységesen új gyártásúak a régiek méretében és arányában, azonban a részletképzés teljes elhagyásával. Az őket körülvevő, tagolt vakolatkeret is újonnan formált. Az alapfalfelületen fölöttük díszes konzolokon erőteljes, vízszintes szemöldök, a frízben kicsi rozetta; a rizaliton törtvonalú szegmentíves a szemöldök nagy rozettával. A parapeteken jelenleg mindössze egy-egy kicsi fül az összefüggő könyöklő alatt, a vakolatkeret szárai alá esően. A széles, húzott, tagolt főpárkány frízében padlásablakok és profilos vakolatükrök váltakoznak. Az épület mellett falkeretben új, stílusidegen kapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a folyízesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
82.	541	lakóház	Szegedi út 9.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes lakóház tetejét rombuszpala fedi két műves, íves, bádogg padlásablakkal. A dekoratív lizénákkal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+2+2+2. Lábazata vakolt. Az egységesen finom részletképzésű, díszített tokosztójú és ütközőlécű ablakokat széles kannelurákkal kitöltött szemöldökmező koronázza. A tokosztók vonalában övpárkány. Az egyszerű, széles, profilos főpárkányt hullámdíszű deszka szegélyezi. A szárazkapu váztaablázatos szárnyai dekoratív tagolásúak díszített tokosztóval és fölülvilágítóval.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, igen jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
83.				

Hatályon kívül helyezte a 52/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
84.	1155	lakóház	Szegedi u. 26.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A eklektikus jellegű, L alakú, földszintes, új hódfarkú eseréppel fedött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+1+K tengelyképlet szerint. A rizalitet sima lizénák fogják közre, az alapfalfelületen szokatlan helyű és formájú, ion fejezetű pilaszterek. Az egyforma ablakok körül toszkán jellegű pilaszterek tartotta, maga, vízszintes szemöldök. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. Stílusidegen a szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
85.	790	lakóház	Szegedi u. 37.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú épületeihez hasonló, földszintes, préselt eséréppel fedött lakóház. A homlokzatot sajátos, dekoratív pilaszterek tagolják három részre egy keskenyebb és két szélesebb ablakkal. A kiselemes, rusztikus köburkolatot mutató lábazatra az épület szélein, fél magasságig hasonló anyagú armirozás támaszkodik. Az ablakok körül sima vakolatkeret; a parapeteken a lábazat köburkolata folytatódik. A pilasztereket kapcsolja össze a széles, ugyancsak dekoratív főpárkány, az ablakok fölötti hangsúlyokkal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező homlokzattörlőújítás során különös figyelemmel kell megőrizni az értékes homlokzati elemeket, egyúttal megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
86.	1029/1 malom 1029/4 torony	ipari épület	Szegedi út 54. (Alsótemető után) Viktória malom épületei	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1892: „a szélmalomokra [pedig] akkor jött a pusztulás időszaka. Akkor készült el a szegedi út mellett [a transzverzális út és az Alsótemető között] a Krausz nevezetű zsidó gőzmalom, aki kevesebbet őrölt, még hozzá csúváros (örletni valót gyűjtő) kocsiakat alkalmazott, a darálást vámot pedig 30 krajcárban állapította meg.” (Pajkos Szabó István, 1962)

Az eredetiben 12 szélmalom és egy szárazmalom szomszédságában emelt, *Krausz-féle kisézmalom* a Szeged felé vezető országút mentén 1934-ben már mint az *Egyesült Magyar Malomipar Rt.* hatalmas gőzmalma és gabonatarháza említették.

Az eredeti épület helyén jelenleg a toronyszerű, vasbeton szerkezetű gabonasiló áll, tetején a fölvonó fölépítményével, valamint a tűzvíz-tárolóval. A funkció nélküli épület felületét városképileg igen előnytelenül számos óriásplakát borítja. A malomépület a *Integrál ÁFÉSZ Kereskedelmi Centrum*aként szolgál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú malomépület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A siló hasznosítására valami megoldás szükséges romló állapota megszüntetésével és az óriás plakátok eltávolításával.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
87.	890/2	irodaház	Szegedi út 73. - Birs u. v. Állami gazdasági iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Állami gazdasági iskola

Az egykori szélmalmok helyén emelt, ma klasszicista hangulatú, portikuszos kúria formát mutató, U alaprajú, földszintes épület; a toszkán oszlopos portikusz tympanonján MMIV évszám. Mellette zömök, kontyolt

nyeregtetős, szintén földszintes épület. Jelenleg bérbe vannak adva irodai munka céljára. (Az 5-ös út mellett nyugatra, a vasúton kívül. Térkép: Szarvas István, 1929 k., fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
88.	2933	lakóház	Szent Imre herceg u. 15.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus stílusú, sajnálatosan leegyszerűsített és fűcskölt homlokzatú polgárház. A tekintélyesen magas, földszintes, hődfurkú cseréppel fűdött ház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterekkel szegélyezett sarokrizalitok tagolják az 1+3+1 tengelyképlet szerint. A korábbi, finom részletképzésű ablakok körül jelenleg mindössze sima vakolatkeret. A közelmúltban ablakcsere történt az eredeti osztás követésével. A háromrészes, húzott főpárkány frízében rozetta alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű, kötött deszkakapu.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
89.	477	vendéglátóhely	Szent János tér 4. étterem	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az erőteljesen átépített, földszintes épület történetiségét meglehetősen kevésbé juttatja kifejezésre. Az idomcserep héjalású, alapjában félkontyos tetőn félköríves tetőablakok és hatalmas reklámfőlirat, akárcsak az ablakok fölött. Az öt új gyártású, apró osztású ablakot, valamint a jobb szélső tengelyben nyíló bejáratot spaletták védik. Az udvarra félköríves záródású, sima gyalogkapu, valamint nagykapu vezet, mindkettő reklámfőlirattal elborítva. Védelmét mindössze a szomszédjaival képezett épületegyüttes volta indokolja.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
90.	5155	lakóház és üzletek	Wesselényi u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tulsó, a telek hátsó oldalán lévő épület is, amely ténylegesen a Damjanich utca vonalában, de térképileg félig a Daru, félig a Zrínyi utcához sorolt.

1. főépület: a klasszikusan elegáns eklektika stílusában emelt, földszintes, rombuszpalával fődött polgárház homlokzatát lizénákkal szegélyezett sarokrizalitok, valamint a középső szakasz toszkán jellegű pilaszterek tagolják. Tengelyképlete: Ziker+1+1+1+2iker, melybe a középső szakasz bal felére esően – a nyílásritmust teljességgel megbontóan új, alacsony, stílusidegen ajtót vágtak a két tulajdon miatt. Az ablakokat közrefogó, toszkán jellegű pilaszterek magas, tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldali homlokzatrészen az eredeti formához hasonló, új, pácolt ablakok, fölül bukó szárnnyal. A főpárkány húzott, profilos.

2. hátsó épület: a szomszédos, Wesselényi u. 1. szám alatti, három utcára néző *Feuer-palota* homlokzatképzésével megegyezően kialakított, földszintes, K+3 tengelyképletű épület.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységesen színezendő a főépület. A tőle jobbra eső mellékpület színezése visszafogottabbra és a főépületéhez hasonlóra változtatandó. Nyilván kedvező lenne az eredetihez közelítő homlokzatképzés rekonstruálása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
91.	5154	v. lakóház	Wesselényi u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház homlokzatát igen kis kiüléssű középrizalit, valamint szerényen díszített lizénák tagolják fogsoros fejezettel a főpárkányban. A tengelyképleti: 2+1+2. A vakolt lábazat fölött a durva fröskölés alól alig látszanak ki a tagozatok. A belső spalettás ablakszerkezetek különösen gazdag részletekpezésűek: a ion fejezetű ütközőlécc alsó részén dúsan tagolt, esztergált minta; a profilozott, golyvázatos tokosztó fölött volutás, íves oromzat. A tokosztók magasságában összekötött ablakok fölött szegmentíves, magas vakolatkeret. A széles, húzott főpárkányt a középrizaliton fogsor díszíti; a frízben kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű deszkaajtó volt 2007-ben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a földvízesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
92.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
93.	5200	lakóház	Zrínyi Miklós u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, alapincézett, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel fedött polgárház tengelyképlete K+5, ahol a bejáratot időközben befalazták. Az erőteljes, összefüggő könyöklő fölött a falfelületet vízszintesen nutozták. A belső spalettás ablakokat kétféle, dekoratív keretezésbe foglalták vízszintes szemöldökökkel. A középső tengelyben lévőket váltakozó ritmusú armírozás fogja közre, fölül romantikus jellegű állókonzolok tartják a szélsőknél kissé magasabbra helyezett szemöldököt; a frizben plasztikus ornamentika. A szélső ablakokat húzott vakolatkeretbe foglalták; fölötté, a magasan lévő szemöldökig rusztikus textúrájú vakolattökör kétfelől egy-egy lapos, jelképes, volutás konzollal. A főpárkány finoman profilozott.

JAVASLAT

Egy elkövetkező felújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
94.	5202	lakóház	Zrínyi Miklós u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus stílusú, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel fűdött polgárház homlokzatát kváderezett lizénák fogják közre a főpárkány cnyhe golyvázataként kialakított fejezettel. A négy, zárókövel koronázott, húzott vakolatkeretbe foglalt ablaknyílás mellett a jobb szélen ugyanolyan architektonikus foglalatban vakablak. A zárókö és két triglifszerű konzol által tartottan gazdag profilozású, vízszintes szemöldök. A főpárkány háromrészes, húzott, profilos.

JAVASLAT

Egy elkövetkező följújtásnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
95.	5476	lakóház	Zrínyi Miklós u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház tengelyképlete: 2+2. A homlokzatot a tokosztók magasságában vízszintes, valamint arra ülő függőleges, díszített vakolatsávok tagolják. A falfelület alsó részén kőburkolatot imitáló, vízszintes nűtozás; fölötté textúraképzően igen sűrű, függőleges nűtozás. Az ablakok vízszintes tokosztója fölött sima vakolatkeret dekoratív szemöldöksávval. A főpárkány sima vakolatsávját díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett, vakolt téglapillérek között mezőkre tagolt, virágmotívumokkal díszített bádogkapu nyílik, fölül kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező följújtásnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
96.	6352/4	közintézmény	Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1950-es évek végén épült. A nyílászárók is eredetiek, és érdekes, minimalista, betonvasból való húzott övű rácsszerkezet a tetőszerkezet. Védendő az épület melletti pumpás kút is. (Fényképek: Marton Tibor, 2009.)

JAVASLAT

A leromlott állapotú, funkció nélküli épület mielőbb följújtandó és hasznosítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
97.	0154/5	v. közintézmény	Alpári úti külső iskola v. Bibok-iskola Külterület 80.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A külterületi iskolák jellegzetes, eredeti megjelenésében megőrződött típusa.

JAVASLAT

Az épület méltó funkcióval való ellátása mielőbb szükséges állapotának helyreállításával együtt, melynek során megőrzendő eredeti megjelenése, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
98.	0419/21	közüntézmény	v. Bugaci úti iskola óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A X. körzet tanya 95.szám alatti óvoda ellátási területe: Alsógalambos, Bugaci út, Felsőgalambos, Ringhegy, X, XI, XII, XIII. körzetek.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
99.	036/13	v. közintézmény	Csanyi úti iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Volt néhány, nem túl szerencsés átalakítás, de alapvetően megmaradt az alapépület. Most lakatlan, használaton kívül. (Marton Tibor főépítész úr közlése és javaslata)

JAVASLAT

A megmaradás érdekében mielőbb funkciót kell számára találni, őt magát és környezetét rendbe hozva.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
100.	0445/16	közintézmény	Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör, XI. körzet, Küllerület 352.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Bugaci Gazdakör vagy Galambosi Népház. Fölvették 1930. május 11-én, amely eseményt vörös mészke emléktáblán örökítettek meg az épület előterében: *„Épült 1930. évben a Földművelésügyi Minisztérium és a gazdatársadalom adományából Mayer János földművelésügyi miniszter, dr. Kiss István országgy. képviselő, Bense József gazdaköri elnökségének idejében építették Majláth József és Hoffer József vállalkozók”.*

1937. június 6-án *Selb Antal* r. kat. tanító kezdeményezésére - a főbejárat két oldalán - az első világháborúban elesett, galambosi hősök tiszteletére emléktáblát avattak, melyet *Szabó József* és *Tóth Lajos* készítették el. (Urbán Miklósné; fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
101.	7601	közüintézmény	v. Haleszi iskola	helyi védelem

LEÍRAS, JELLEMZŐK

Jelenleg közösségi ház és orvosi rendelő működik benne. (Balogh Tünde fényképei és közlése)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
102.	0406/14	v. közintézmény	v. Izsáki úti iskola Külterület 68.	helyj védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Izsáki út és az igazgatási határ keresztezésénél.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
103.	0352/2	v. közintézmény	v. Kecskeméti úti külső iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza határában a külső kör egyik iskolája.
(Térkép: 1941;
fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
104.	0635/17	v. közintézmény	Selymesi iskola Külterület 100.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 5-ös főút mellett található. (Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

